

*Pasvalio Mariaus Katiliškio
viešosios bibliotekos veiklos
apžvalga 2008–2022 m.*

Turinys

1. Įžanga.....	3
2. Nesibaigiantis knygos kelias.....	4
3. PASVALIA – virtualus langas į krašto kultūros ir istorijos pasaulį.....	5
4. Mariaus Katiliškio atminimo kambario modernizacijos etapai.....	6
5. Mariaus Katiliškio šimtmečio aidas sklido po visą šalį.....	7
6. Ryšiai su kraštiečiais.....	8
7. Kraštotyros baruose.....	10
8. Vaikams ir jaunimui veiklos bibliotekoje – į valias.....	12
9. Neįgaliųjų ir senyvo amžiaus žmonių aptarnavimas. Šiuolaikinė knygnešystė.....	13
10. Marga ir turininga renginių paletė.....	14
11. Sklandė „Civitas“ gervė.....	16
12. Populiariname bendrų Europos namų idėją.....	17
13. Informacinė pagalba žemdirbiams, verslininkams, užimtumo tarnybai.....	17
14. Spartūs informacinės plėtros žingsniai.....	18
15. Mokymas ir mokymasis.....	20
16. Struktūriniai pokyčiai.....	22
17. Tos pačios mažėjančio fondo komplektavimo bėdos.....	23
18. Nė viena kaimo biblioteka nebuvo uždaryta.....	24
19. Poezijos mylėtojai kviečiami prie Pyvesos ir į Vaškus.....	24
20. Lėtesni nei tikėtasi bibliotekos erdvių modernizacijos žingsniai.....	25
21. „Laskavo Prosimu“	25
22. Bibliotekos įvaizdžio kūrimas ir sklaida.....	26
Priedas.....	30

1. Įžanga

Minint Pasvalio Mariaus Katiliškio viešosios bibliotekos 70-metį, 2007-aisiais, pasirodė 210 puslapių knyga „Po knygos ženklų“. Dokumentų faksimilėmis, fotografijomis iliustruotame leidinyje išsamiai nušviestas sudėtingas ir permainingas Pasvalio bibliotekos septynių dešimtmečių istorijos kelias, prasidėjęs 1937 metų kovo 15-ąją, kai Švietimo ministro Juozo Tonkūno įsakymu Pasvalyje buvo įsteigta antros eilės viešoji valstybinė biblioteka su skaitykla, ir pasibaigęs Mariaus Katiliškio viešosios bibliotekos bendruomenės bei jos veiklos pristatymu jubiliejiniais 2007-aisiais metais.

Nuo 2007 m. Mariaus Katiliškio viešojoje bibliotekoje įvyko didžiulių permainų. Ji tapo moderniu, patraukliu informacijos, mokymo, kultūros ir laisvalaikio centru, tenkinančiu įvairaus amžiaus bei įvairių socialinių grupių žmonių poreikius. Nors biblioteka smarkiai pakeitė tradicinį įvaizdį ir toliau plečia teikiamų paslaugų įvairovę, tačiau jos veiklos pamatu liko ir liks popierinė knyga. Sparčiai tobulėjant informacinėms technologijoms, dabartinė Mariaus Katiliškio viešosios bibliotekos informacinė erdvė mažai kuo primena 2008-aisiais buvusią. Esminį lūžį suteikė bibliotekos dalyvavimas Lietuvos Vyriausybės, Europos Sąjungos struktūrinių fondų bei Melindos ir Bilo Geitsų fondo projektuose „Bibliotekos pažangai“ ir „Bibliotekos pažangai 2“, kurių pagrindiniai tikslai buvo sparčiai didinti informacinių technologijų naudojimą, plėsti ir tobulinti teikiamas bibliotekų paslaugas. Šioje apžvalgoje pateikiami statistiniai duomenys, bylojantys spartų bibliotekų aprūpinimą kompiuteriais, skeneriais, spausdintuvais, interneto prieigos plėtrą ir kompiuterizuotų darbo vietų didėjimą.

Nuo 2007-ųjų smarkiai pasikeitė daugelis Mariaus Katiliškio viešosios bibliotekos erdvių, modernėjo ir kaimo bibliotekos. Tačiau šis procesas dėl įvairių priežasčių strigo. Apie tai – išsamiau atskiruose šios apžvalgos skyriuose.

Per 14 metų kalbant apie Pasvalio Mariaus Katiliškio viešosios bibliotekos veiklą, bene dažniausiai būdavo minimas žodis PASVALIA – 2009 m. pradėjusi veikti pirmoji Lietuvoje lokali skaitmeninto krašto kultūros paveldo biblioteka. Galima sakyti, kad PASVALIA tapo viena iš pagrindinių bibliotekos vizitinių kortelių, bylojanti jos didžiulį šuolį modernizacijos link. PASVALIOS bendradarbiavimas su Europos Sąjungos skaitmeninio kultūros paveldo biblioteka EUROPEANA dar labiau atvėrė Pasvalio kultūros paveldo duris į tarptautinę virtualiąją erdvę. Šiems reikšmingiems bibliotekos istorijos įvykiams apžvalgoje taip pat skiriamas didelis dėmesys.

Keitėsi ir paties bibliotekininko įvaizdis – jis turėjo įvaldyti šiuolaikines, sparčiai besikeičiančias informacines technologijas. Bibliotekininkas tapo kūrėju, edukatoriumi, pedagogu, gyventojų kompiuterinio raštingumo mokytoju. Tad tradicinės bibliotekininko kompetencijos nebėra pakankamos – jis privalo nuolat mokytis, atnaujinti žinias, pirmiausia informacinių technologijų srityje. Išvardytos bibliotekininko veiklos sritys byloja sparčiai išsiplėtusių teikiamų paslaugų spektrą. Per pastaruosius kelerius metus ypač didelė pažanga matoma edukacinėje veikloje.

Kaimuose sparčiai nykstant mokykloms, biblioteka su kultūros namais liko vieninteliais bendruomenės kultūros židiniais. Tokia susiklosčiusi situacija verčia dar sparčiau ieškoti naujų, patrauklių bibliotekos veiklos būdų ir formų.

Bibliotekos, kaip ir visų įstaigų dideli iššūkiai laukė per koronaviruso pandemijos 2019–2021 m., kuomet, paskelbus karantiną, buvo smarkiai apribotas tiesioginis bendravimas. Nuotolinis bendravimas, per „Zoom“ ir kitas interneto platformas vykę renginiai kėlė kompiuterinį raštingumą, skatino labiau domėtis informacinėmis technologijomis. Tačiau jaučiame ir neigiamas karantino pasekmes – bibliotekos prarado dalį lankytojų, ypač periodinės spaudos ir interneto skaityklose.

Naujas iššūkis laukė 2022 m. pavasarį, kuomet Pasvalį pasiekė karo pabėgėlių banga iš Ukrainos. Bibliotekos svetingai atvėrė jiems duris, nemokamai teikdamos visas paslaugas.

Pasvalio Mariaus Katiliškio viešosios bibliotekos veiklos apžvalgoje nuo 2007-ųjų didžiausias dėmesys skiriamas minėtoms ir kitoms svarbiausioms per 14 metų įvykusioms permainoms, kurios keitė šios Savivaldybės biudžetinės įstaigos įvaizdį ir jos vietą krašto kultūriniame visuomeniniame gyvenime. Apžvalgoje taip pat išryškintos minėto laikotarpio bibliotekos pagrindinės veiklos kryptys bei jų tendencijos.

2. Nesibaigiantis knygos kelias

Žodžiai biblioteka ir knyga – vienas nuo kito neatsiejami žodžiai. Sparčiai vystantis informacinėms technologijoms, viešojoje erdvėje buvo pasigirdę samprotavimų, kad tradicinės, popierinės knygos era artėja į pabaigą. Perfrazuojant amerikiečių rašytojo Marko Tveno sparnuotą mintį, kad gandai apie mano mirtį gerokai perdėti, dabar galima drąsiai teigti, jog skubotiems samprotavimams apie popierinės knygos išnykimą niekada nebus lemta išsipildyti. Šiugždantys, gyvi popierinės knygos lapai ir toliau bus mūsų gyvenimo savastimi. Joje savo vietą jau rado ir mažasis tradicinės knygos „brolis“ elektroninė knyga, daugiau tinkanti kelionėse, ilgalaikėse komandiruotėse. Plėtojantis interneto ryšiui, pasigirdo nuomonių, kad virtuali informacija greitina tradicinių bibliotekų pabaigą.

Taigi, šimtmečių išbandymus išlaikiusi popierinė knyga ir toliau lieka svarbiausių bibliotekos atributu. Mariaus Katiliškio viešosios bibliotekos internetinėje svetainės skyrelyje „Naujausios knygos“ nuolat atnaujinama informacija apie gautus naujus leidinius.

Knygos šventes visada kuria naujų leidinių pristatymai dalyvaujant jų autoriams. 2009 m. Mariaus Katiliškio viešojoje bibliotekoje lankėsi iš Sindriūnų kaimo kilęs dramaturgas, prozininkas Juozas Glinskis. Jis pristatė 2008 m. pasirodžiusią knygą pjesių knygą „Amoralitetas“ bei dalijosi Sindriūnų kaime prabėgusios vaikystės ir mokyklinių dienų Pasvalio gimnazijoje prisiminimais.

2010 m. kovo 26 d. Mariaus Katiliškio viešoji biblioteka pakvietė lankytojus į renginį „Su Pasvaliu ir su Knyga“, į kurį atvyko poetas V. Braziūnas su žmona Alma. Kraštiečiai apžvelgė per dvidešimt metų po Nepriklausomybės atkūrimo nuveiktus darbus, užsiminė apie tolimesnius kūrybinius planus. Tais pačiais metais, rugsėjo 18-ąją, per Pasvalio 513-ųjų metinių šventę bibliotekoje viešėjęs kraštiečių žurnalistas, leidėjas Danielius Mickevičius pradžiugino lankytojus nauja savo knyga „Kaip tiltelis iš širdies į širdį“. Tą pačią dieną bibliotekoje atidaryta iš Biržų atvykusios kraštiečių Saigūnės Rožėnienės karpų atvirukų paroda.

2016 m. kovo 30 d. viešojoje bibliotekoje įvyko susitikimas su kraštiečiu poetu, vertėju, eseistu Petru Palilioniu. Svečias pristatė savo naujausią eilių rinktinę „Meilės latras“ ir savo fotografijų parodą „Vardai ir veidai“. Poeto eiles iš rinktinės skaitė aktorė Olita Dautartaitė. Tų pačių metų spalio 26 d. surengtos kraštiečio miškininko, Gedimino 4-ojo laipsnio ordinu apdovanoto Mykolo Jankausko atsiminimų knygos „Dulkių skraistę nubraukus“ sutiktuvės. Dalyvavo jos sudarytojai – miškininko sūnus Rimvydas Jankauskas su žmona Marija Romualda Jankauskiene ir knygos redaktorė Albina Pribušauskaitė.

Su LKDTC Pasvalyje rajono bibliotekininkams organizuotas seminaras „Knygos vertė“, kuriame paskaitas skaitė literatūros kritikas Virginijus Gasiliūnas ir vertėjas Laimantas Jonušys (2009 m.).

LKDTC organizuotame seminare „Viešoji biblioteka: funkcijos, pokyčiai, aktualijos“ dalyvavo direktorė Danguolė Abazoriuvienė.

2009 m. kovo 16-ąją, Knygnešių dieną, parodų salėje pristatyta fotomenininko Rimanto Dichavičiaus paroda „Paminklai Lietuvos knygnešiams ir daraktoriams“. Po šalies bibliotekas keliaujančią parodą parengė Lietuvos knygnešio ir Vydūno draugijos.

2022 m. lapkričio 10 d. Mariaus Katiliškio viešoji biblioteka pakvietė į konferenciją-diskusiją „Knygos kelias: nuo knygnešių iki modernios bibliotekos“. Renginį rėmė Lietuvos kultūros taryba ir rajono Savivaldybė.

Knygnešystės istoriją Pasvalio krašte išsamiai nušvietė Savivaldybės administracijos Strateginio planavimo ir investicijų skyriaus vyr. specialistas (kultūros paveldui) Gražvydas Balčiūnaitis. Įdomu buvo išgirsti prisiminimus apie iš Saločių valsčiaus kilusį knygnešį Steponą Povilionį (1862–1937), kuriam Gripkelių kaime, ūkininkų Marijos ir Jono Steponavičių iniciatyva 2009 m. birželį atidengtas stogastulpis (skulptorius Vytautas Jackūnas). Iš kartos į kartą perduodamais pasakojimais pasidalino knygnešio proanūkis gydytojas Vilius Povilionis.

Knygnešystės istorija neįsivaizduojama be iš Purviškių kaimo (Biržų r.) kilusio knygnešių patriarcho Jurgio Bielinio (1846–1918). Jo veikalai bei leistam laikraščiu „Baltasis erelis“ pranešimus

skaitė Biržų Jurgio Bielinio viešosios bibliotekos Vartotojų aptarnavimo skyriaus vyresn. bibliotekininkė kraštotyrai Liuda Prunskienė ir Nacionalinės Martyno Mažvydo bibliotekos Vaikų ir jaunimo literatūros departamento Tyrimų ir sklaidos skyriaus vyr. tyrėja-ekspertė profesorė, dr. Džiuljeta Maskuliūnienė. Ryškūs J. Bielinio pėdsakai įminti ir mūsų krašte. Žemiškąją kelionę jis baigė prie Lėvens prigludusiame Katinų kaime, susmukęs prie kryžiaus.

3. PASVALIA – virtualus langas į krašto kultūros ir istorijos pasaulį

Bibliotekos istorijoje 2009-ieji paženklinė svarbaus įvykio, tapusio, jau buvo minėta, savotiška įstaigos vizitine kortele – sukurta ir pradėjo veikti elektroninė biblioteka www.pasvalia.lt. Tai buvo pirmas lokalus projektas Lietuvoje, suteikiantis Pasvalio krašto, Lietuvos ir užsienio šalių žmonėms nemokamą interaktyvią prieigą prie krašto kultūros ir istorijos paveldo ir integruojantis jį į bendrą skaitmeninę Europos kultūros paveldo erdvę. Per e. biblioteką PASVALIA apie Mariaus Katiliškio viešąją biblioteką, Pasvalio rajoną sklinda žinia per pasaulį. Minėto portalo dokumentais pasinaudojo vartotojai iš daugelio Amerikos ir Europos žemynų valstybių.

PASVALIOS projektui „Krašto skaitmeninė biblioteka: kultūros paveldas virtualioje erdvėje“ 16 tūkst. litų skyrė Kultūros ministerija, o Nacionalinė Martyno Mažvydo biblioteka perdavė skenavimo įrangą. Sukurta ir nuolat pildoma kultūros paveldo duomenų bazė.

Iš pradžių atrinkta per 1 500 dokumentų – senų spaudinių, rankraščių, metrikų knygų, inventorių ir kt. Pirmaisiais PASVALIOS metais, 2009-aisiais, pavyko suskaitmeninti 620 dokumentų. Aprašyta (pagal Dublin Core metaduomenų lentelę) ir įkelta į duomenų bazę 570 dokumentų, o portalo paieškai pateikta – 200.

2010 m. lapkričio 9 d. PASVALIOS kūrėjai pakvietė kultūros paveldo skaitmenintojus į konferenciją „Vientisos kultūros paveldo skaitmeninės erdvės kūrimas: nuo Pasvalios iki Europeanos“. Joje savo patirtimi dalinosi skaitmeninimo projektų įgyvendintojai, Vilniaus universiteto Komunikacijos fakulteto docentas, kraštiečių Rimvydas Laužikas, Nacionalinės Martyno Mažvydo bibliotekos Bibliografijos ir knygotyros centro direktorė Regina Varnienė-Janssen, Vilniaus ir Klaipėdos universitetų darbuotojas, istorikas, archeologas Vyktintas Vaitkevičius, Lietuvių literatūros ir tautosakos instituto darbuotoja, dr. Jūratė Šlekonytė, Panevėžio kraštotyros muziejaus direktorius Arūnas Astramskas, UAB DiZi atstovas Juozas Markauskas. Pranešimus apie saugomus ir PASVALIOJE skelbiamus dokumentus, nuotraukas skaitė Pasvalio krašto muziejaus darbuotojai, Petro Vileišio gimnazijos mokytojai. Tuometis Pasvalio bažnyčios klebonas, dekanas Algis Neverauskas papasakojo apie skaitmeninti skolinamas bažnytines gimimų, santuokų, mirties liudijimų knygas. Savo patirtimi pasidalijo senovinių raštų tyrinėtojas, istorikas Algimantas Kaminskas. Konferencijoje dalyvavusi Kultūros ministerijos Informacinės visuomenės plėtros skyriaus vyriausioji specialistė Erika Buivydienė, kuri kuruoja skaitmeninimo projektus, įvardino PASVALIĄ vienu reikšmingiausių Lietuvoje įgyvendinamų lokalių skaitmeninimo projektu.

Kasmet į virtualiąją PASVALIOS erdvę keliauja po kelis šimtus suskaitmenintų kultūros ir istorijos objektų. Pavyzdžiui, 2010 m. suskaitmeninti 734 paveldo objektai. Aprašyti ir nuotraukomis dokumentuoti 95 kultūros paveldo objektai.

2010 m. Vilniuje, Petro Vileišio rūmuose įsikūrusiame Lietuvių literatūros ir tautosakos institute, organizuota konferencija „Skaitmeniniai lituanistikos paveldo ištekliai šiandien: pasiekimai, problemos, perspektyvos“. Darbotvarkėje atsirado vietos ir PASVALIAI. Mariaus Katiliškio viešosios bibliotekos direktorė D. Abazoriuvienė konferencijoje skaitė pranešimą „Pasvalio krašto informacijos sistema PASVALIA: pirmųjų metų patirtis“.

2012 m. parengta edukacinė programa, pristatanti PASVALIĄ vyresniųjų klasių moksleiviams. Aplankyta trylika mokyklų.

PASVALIĄ pastebėjo Europos skaitmeninio kultūros paveldo EUROPEANA kūrėjai ir pakvietė bendradarbiauti – įsijungti į EUROPEANOS populiarinimo viešųjų bibliotekų tinklą. Dalyvauta

Ispanijos Burgoso mieste organizuotoje konferencijoje ir Pasvalio Mariaus Katiliškio viešoji biblioteka pakviesta tapti projekto „Asmeninės žmonių istorijos apie 1989 metų politines permainas Rytų Europoje“ dalyve.

2014 m. toliau buvo kuriamas skaitmeninis PASVALIOS turinys. Skaitmeninami nauji dokumentai, aprašomi nekilnojamieji objektai, taisomos klaidos. Sparčiai vykdoma PASVALIOS sklaida. Surengtos keturios edukacinės pamokos moksleiviams, PASVALIA pristatyta biblioteką aplankiusiems svečiams iš kitų Lietuvos regionų, Slovėnijos, JAV. Atnaujintas interaktyvus žaidimas „Surask ir pažink Pasvalio rajono kultūros paveldo nekilnojamuosius objektus“. Sukurta 10 virtualių parodų: „Rašytojas Jonas Mikelinckas: gyvenimo vaizdai Pasvalio krašte“, „Fotografijos atveria poeto Eugenijaus Matuzevičiaus gyvenimo ir kūrybos kelią“, „Marius Katiliškis: fotografijose išsilies gyvenimo vynas“, „Senosios asmeninių archyvų fotografijos“, „Sovietiniai metai asmeninių archyvų fotografijose“, „Medaliai – krašto istorijos fiksuotojai“, „Krašto tremties panorama“, „Kunigo Juozapo Mineikio albumas“, „Keliautojo, rašytojo, mokslininko Antano Poškos laišakai“ ir kt.

2014 m. po įsilaužimo į portalą www.pasvalia.lt atkurti pažeisti nekilnojamųjų objektų puslapiai.

2016 m. suskaitmenintos keturios Pasvalio Šv. Jono Krikštytojo bažnyčios parapijos metrikų knygos (880 lapų dokumentų). Tais pačiais metais PASVALIA pasipildė elektroniniu gidu, kuris buvo pristatytas visuomenei seminare „Skaitmeninių kultūros paveldo e. produktų kūrimas ir sklaida“.

2017 m. surengta apskritojo stalo diskusija „Atnaujintas PASVALIA – vaidmuo, svarba, ateitis“.

Per 2018 m. suskaitmeninta 1 655 krašto kultūros paveldo objektų vaizdai. Atnaujintas interaktyvus žaidimas „Surask ir pažink Pasvalio krašto nekilnojamojo turto objektus“ bei įdomybių testas apie Pasvalio kraštą, skirtas Lietuvos valstybės atkūrimo šimtmečiui. Sukurtos penkios virtualios parodos, išleistas lankstinukas „Atrask PASVALIĄ naujai“.

2019 m. pasirašyta sutartis su Lietuvos vyriausiojo archyvaro tarnyba – susitarimas dėl Pasvalio rajono skaitmeninių bažnytinių metrikų knygų apsikeitimo.

Per 2021 m. suskaitmeninti 403 kilnojamieji krašto kultūros paveldo objektai – 2 237 vaizdai. Tais pačiais metais bibliotekoje PASVALIA apsilankė 19 073 vartotojai, 338 mažiau nei 2020-aisiais. Jie peržiūrėjo 26 576 puslapių rodinius (2020 m. – 27 161). Virtualius PASVALIOS puslapius sklaidė vartotojai – net iš 77 pasaulio šalių.

4. Mariaus Katiliškio atminimo kambario modernizacijos etapai

Svečių pažintis su biblioteka paprastai prasideda nuo ekskursijos rašytojo Mariaus Katiliškio atminimo kambaryje. Jis yra vienas iš mūsų bibliotekos tapatybės, išskirtinumo simbolių – tarytum vizitinė kortelė, todėl jam skiriamas itin didelis dėmesys. Marius Katiliškio atminimo kambaryje nuolat vedamos ekskursijos, vyksta edukaciniai užsiėmimai bei kiti renginiai.

Nuo 1995 m. gruodžio 19 d. surengtos atidarymo ceremonijos, Mariaus Katiliškio atminimo kambarys perėjo kelis modernizacijos etapus. 2015 m. buvo įgyvendintas projektas „Mariaus Katiliškio atminimo kambario ekspozicijos Pasvalio viešojoje bibliotekoje atnaujinimas“. Senus stendus pakeitė šiuolaikinio dizaino grafiniai vaizdai, atspausdinti ant plastikinių sienos plokščių. 2017 m. Lietuvos kultūros tarybos iš dalies finansuotas projektas „Rašytojo Mariaus Katiliškio kūrybinio palikimo aktualizavimas ir populiarinimas, naudojant inovatyvias ir interaktyvias technologijas“ atminimo kambarį padarė dar patrauklesnį ir naujoviškesnį – jame buvo įrengtas informacinis-educacinis kompiuterinis terminalas, įdiegtos elektroninės paslaugos.

2020 m. bibliotekoje vyko intensyvūs pertvarkos darbai pagal rajono Savivaldybės administracijos projektą „Pasvalio Mariaus Katiliškio viešosios bibliotekos, adresu Vytauto Didžiojo a. 7, Pasvalyje, infrastruktūros modernizavimas“. Projektui įgyvendinti Kultūros ministerija skyrė vienkartinę 550 tūkst. eurų dotaciją iš valstybės vardu pasiskolintų lėšų, numatytų COVID-19 padariniams

likviduoti. Bibliotekos ketvirtojo aukšto mansardoje Mariaus Katiliškio atminimo kambarį įrengė muziejinių ir komercinių ekspozicijų, parodų koncepcijų kūrimu, projektavimu bei įrengimu užsiimanti Kaune registruota mažoji bendrija „Ekspomūza“. Šalia atminimo kambario Rašytojų erdvėje įsikūrė ir kraštiečio rašytojo, Pasvalio krašto garbės piliečio Jono Mikelinsko (1922–2015) biblioteka.

Teatralizuota modernaus, naujais eksponatais papildyto Mariaus Katiliškio atminimo kambario iškilminga atidarymo ceremonija įvyko 2021 m. spalio 8 d., per jau 25-ąją kartą organizuotus Mariaus Katiliškio literatūrinius skaitymus. Į naujoje bibliotekos erdvėje įrengtą Mariaus Katiliškio atminimo kambarį šventės dalyvius pakvietė teatralizuotus literatūrinius skaitymus surengę Pasvalio klėties teatro aktoriai (režisierė Ramunė Uždavinienė).

Per minėtus modernizacijos etapus Mariaus Katiliškio atminimo kambarys papildytas naujų vertingų eksponatų. Tarp jų visuomet išskirtinę vietą užims M. Katiliškio rašomasis stalas, rašomoji mašinėlė ir rašytojo pypkės. Šie ir kiti eksponatai iš Čikagos priemiesčio Lemonto Pasvalį pasiekė ten gyvenančių bibliotekos bičiulių Živilės ir Žilvino Ramašauskų pastangomis.

2020 m. spalio pradžioje Informacijos, mokymo ir dokumentavimo skyriaus darbuotojos Toma Mikalajūnaitė ir Vaiva Samulėnienė aplankė rašytojo gyvenimo ir kūrybos vietas Šiaurės Lietuvoje – Katiliškes, Žagarę, Gruzdžius. Bibliotekininkės Žagarėje bendravo su Mariaus Katiliškio sūnėno Vytauto Vaitkaus žmona Romualda Vaitkiene. Ji bibliotekai padovanojo 16 eksponatų: įvairių laikotarpių fotografijų, rašytojo laiškų, mokyklinių sąsiuvinų su pirmosios eilėmis. Visa tai dar labiau praturtino Mariaus Katiliškio atminimo kambario ekspoziciją.

Pervalkų kaimo gyventoja Viktorija Avižonienė e. bibliotekai PASVALIA padovanojo keturias skaitmenines nuotraukas. Jose įamžinti V. Avižonienės giminaičiai, tarp jų – jos vyro Antano Avižonio sesuo, pirmoji Albino Vaitkaus (Mariaus Katiliškio) žmona Elizabeta Avižonytė-Vaitkienė.

Rašytojo Mariaus Katiliškio gyvenimo ir kūrybos keliais taip pat siūloma keliauti interaktyviame interneto tinklalapyje <http://www.katiliskiokambarys.pasvalia.lt/>. Jame galima peržiūrėti ir filmą „Marius Katiliškis. Gyvenimo ir kūrybos odiseja“.

5. Mariaus Katiliškio šimtmečio aidas sklido po visą šalį

2014 m. pažymėtos rašytojo Mariaus Katiliškio šimtosios gimimo metinės. Lietuvių literatūros klasiko vardu pavadintos bibliotekos ta proga organizuoti įvairūs renginiai peržengė rajono ribas ir tapo puikia jos veiklos pristatymo ir viešinimo priemone visos šalies mastu.

Į rugsėjo 19 d. surengtus Marius Katiliškio skaitymus pakviesti Lietuvos Nacionalinės Martyno Mažvydo bibliotekos Lituanikos skyriaus darbuotojai. Tą pačią dieną vyko Bibliotekos premijos laureatų apdovanojimų ceremonija. Po direktorės Danguolės Abazoriuvienės sveikinimo žodžio renginio vedėjos pareigas perėmė Nacionalinės Martyno Mažvydo bibliotekos Lituanistikos skyriaus vedėja Jolanta Budriūnienė.

Lituanikos skyriaus vyriausioji bibliografė Jolanta Matuzaitė skaitė pranešimą „Miškas ir medis Mariaus Katiliškio kūryboje“, tame pačiame skyriuje dirbanti vyriausioji metodininkė-tyrėja dr. Dalia Cidzikaitė pristatė knygą „Manėm, kad greit grįšim: 18 pokalbių apie pasitraukimą į Vakarus 1940–1944 m.“ Turėdama aktorės išsilavinimą ir pati kurį laiką vaidinusi Čikagos teatre, D. Cidzikaitė mielai sutiko paskaityti ištraukų iš Mariaus Katiliškio dienoraščių knygelės, kuri saugoma bibliotekoje.

M. Katiliškio šimtmečio proga paskelbtame konkurse dalyvių amžius nebuvo ribojamas. Aktyvumu išsiskyrė Joniškių literatų klubo „Audruvė“ literatai, pristatę net 16 darbų. Jiems ir atiteko daugiausia konkurso laurų. Prizinių vietų pelnė Pasvalio Petro Vileišio gimnazijos moksleiviai, iš Pasvalio krašto kilę studentai, rajono literatų klubo „Užuovėja“ nariai.

Per surengtą Muzikos ir žodžio valandą skambėjo ne tik vaizdingas Mariaus Katiliškio žodis, bet ir gitarų garsai.

Konferencijoje „Marius Katiliškis: kūryba, istorijos laikas ir šiandienos atmintis“ pranešimų temos nebuvo tradicinės. Naujai pažvelgta į rašytojo gyvenimą ir kūrybą, išryškintas kūrybos

modernumas, kultūrinės, komunikacinės atminties svarba, tapatybės problema. Pranešimus skaitė Vytauto Didžiojo universiteto Lietuvių literatūros katedros vedėja, Lietuvių išėivijos instituto vyresnioji mokslo darbuotoja dr. doc. Dalia Kuizinienė („Mariaus Katiliškio novelistika: tradicijos ir modernybės sandūra“); Šiaulių universiteto Literatūros istorijos ir teorijos katedros dėstytojas dr. Nerijus Brazauskas („Kultūrinė ir komunikacinė atmintis Mariaus Katiliškio kūryboje“); Lietuvių literatūros ir tautosakos instituto Naujosios literatūros skyriaus mokslo darbuotojas dr. Eugenijus Žmuida („Darbai ir dienos Mariaus Katiliškio „Užuovėjoje“); Maironio lietuvių literatūros muziejaus Išėivių literatūros skyriaus vedėja dr. Virginija Paplauskienė („Tebūnie tarytum pasakoj...“). Elzės Avižonytės-Vaitkienės dienoraščio ištraukas skaitė Klaipėdos universiteto Humanitarinių mokslų fakulteto scenos kalbos dėstytoja, aktorė Virginija Kochanskytė. Įžanginį žodį tarė ir konferenciją vedė Joniškėlio Gabrielės Petkevičaitės-Bitės gimnazijos lietuvių kalbos ir literatūros mokytoja-ekspertė Laima Vaitkevičienė. Konferencijoje dalyvavo rajonų mokyklų vyresniųjų klasių moksleiviai.

Jubiliejiniais rašytojo metais surengta kelionė į Utenos r. Saldutiškio miestelį, kur 1940–1941 metų sandūroje vietos valstybinėje viešojoje bibliotekoje trumpai dirbo Marius Katiliškis.

6. Ryšiai su kraštiečiais

Tęsėsi svarbi Pasvalio Mariaus Katiliškio viešosios bibliotekos misija – palaikomi ryšiai su Vilniuje, Kaune, kituose šalies miestuose bei užsienyje gyvenančiais kraštiečiais – žymiais kultūros, visuomenės, politikos veikėjais. Iš rajone veikiančių kultūros įstaigų būtent biblioteką bene tampriausi ryšiai sieja su kraštiečius vienijančia Vilniaus pasvaliečių bendrija, o 2016 m. ją pertvarkius – su Pasvalio kraštiečių bendrija. Deja, kraštiečius vienijančios organizacijos „aukso amžius“ jau, matyt, praėjo. Bendrijoje mažai jaunų kraštiečių – kultūros, meno, visuomenės, verslo atstovų. Tad biblioteka susiduria su nauju iššūkiu – reikia ieškoti individualių kelių į jų širdis.

Biblioteka dėkinga rajono literatų klubo „Užuovėja“ vadovei, mokytojai Reginai Grubinskienei, kuri niekada neatsisako vesti susitikimų su naujas savo kūrybos knygas išleidžiančiais kraštiečiais literatais.

Ryšiai su kraštiečiais dažniausiai mezgasi per kūrybinius, dalykinius, jubiliejinius susitikimus bei kitus bibliotekos organizuojamus renginius. 2009 m. rugsėjo 19-ąją, švenčiant Pasvalio 512-ąsias įkūrimo metines, į Mariaus Katiliškio viešąją biblioteką rinkosi Vilniaus pasvaliečių bendrijos nariai, Savivaldybės vadovai. Bibliotekos darbuotojų paruoštomis skaidrėmis prisimintas dviejų dešimtmečių bendrijos veiklos kelias, kalbėta apie ateities užmojus. Į renginį buvo atvykę Vilniaus pasvaliečių bendrijos pirmininkas, poetas Mykolas Karčiauskas, Kovo 11-osios Nepriklausomybės atkūrimo akto signataras Eugenijus Petrovas, akademikas Bronius Grigelionis, prof. Jonas Aničas, doc. Genovaitė Jusaitienė, žurnalistai Kazimieras Pūras, Antanas Šimkūnas.

Mariaus Katiliškio viešosios bibliotekos renginių salė negalėjo sutalpinti visų pasvaliečių 2009 m. pavasarį susirinkusių į 70-metį šventusio poeto Mykolo Karčiausko jubiliejinį kūrybos vakarą. Su jubiliatu į renginį atvyko aktoriai Vladas Bagdonas ir Albinas Kėleris, literatūrologas Petras Bražėnas, literatūros kritikė Janina Riškutė, poeto žmona Nerutė Karčiauskienė. Vakarą metu skambėjo ištraukos ne tik iš jau žinomų jubiliato kūrinių, bet ir dar niekur nepublikuotos poemos „Baimės aritmetika“ bei kiti naujais kraštiečio eilėraščiai.

Tais pačiais metais Nacionalinei bibliotekų savaitei skirtus renginius vainikavo nekasdienis pasimatymas su iš Pasvalio kilusia televizijos žurnaliste Algimanta Žukauskiene ir Pasvalio gimnazijos auklėtiniu, aktoriumi Regimantu Adomaičiu (1937–2022). Kraštiečiai dalijosi prisiminimais apie Pasvalyje prabėgusius gyvenimo kelį, kalbėjo apie savo kūrybinę veiklą, dalijosi mintimis apie dabarties aktualijas. Aktorius R. Adomaitis suvaidino ištrauką iš režisieriaus Rimo Tumino spektaklio „Paskutiniai mėnesiai“ ir padėklamavo karaliaus Mindaugo monologą iš to paties pavadinimo Justino Marcinkevičiaus dramos. Geriausiems 2008 m. skaitytojams svečiai įteikė apdovanojimus.

Surengtas rašytojo, žurnalisto Kazimiero Zalenso (1924–1993) 85-ųjų gimimo metinių minėjimas ir pristatyta nauja knyga „Nuotrupos: Kazimieras Zalensas. Dienoraščio fragmentai. Atsiminimai. Laiškai“. Prisiminimais dalijosi su K. Zalensu gimnazijoje mokėsis Petras Mikelinskas ir buvęs bendradarbis, žurnalistas Kazimieras Pūras.

Mariaus Katiliškio viešojoje bibliotekoje lankėsi poetai Vladas Braziūnas, Henrikas Algis Čigriejus, rašytojas, dramaturgas Kazys Saja, Kovo 11-osios Nepriklausomybės atkūrimo signataras, filosofas Romualdas Ozolas, poetė, bibliotekininkė Elvyra Pažemeckaitė.

Prancūzų kultūros dvasia skleidėsi susitikime su buvusiu Petro Vileišio gimnazijos auklėtiniu, Šiaulių universiteto profesoriumi Vytautu Bikulčiumi. Literatūros vertėjas iš prancūzų kalbos, Marcelio Prusto (Marcel Proust) kūrybos tyrinėtojas pasidalino savo mintimis apie nūdienos situaciją prancūzų literatūros pasaulyje.

Iš Narteikių kilęs Vilniaus universiteto doc. Rimvydas Laužikas bibliotekoje pristatė knygą „Istorinė Lietuvos virtuvė. Maistas ir gėrimai Lietuvos Didžiojoje kunigaikštystėje“.

Užgriuvus COVID-19 pandemijai ir įvedus griežtą karantiną, ryšiai su kraštiečiais buvo palaikomi per internetines vaizdo ir garso platformas, telefonu. Koronaviruso pandemija sujaukė iš anksto numatytą renginių grafiką. Todėl iš Pasvalio kilusio Mykolo Romerio universiteto Politikos mokslų instituto profesorius, geopolitikos ekspertas Egidijus Motieka 60 metų jubiliejaus paminėjimą teko atidėti keliems mėnesiams. 2021 m. spalio 22 d. Mariaus Katiliškio viešojoje bibliotekoje kraštietis skaitė viešą paskaitą „Lietuva kaip geopolitinė anomalija tarp Rytų ir Vakarų: ar kada tapsime tikrais Vakarais?“

Susitikimai su kraštiečiais vyksta ne tik Pasvalyje. Rašytojas, dramaturgas K. Saja lankėsi Pajiešmenų mokykloje, iš Dagių kilusi dailininkė Lolita Brazauskaitė-Putramentienė šio kaimo bibliotekoje surengė ekslibrisų parodą, skirtą Lietuvos vardo paminėjimo tūkstantmečiui (2009 m.). Kraštietė padovanojo savo sukurtą Dagių bibliotekos ekslibrisą.

Savo naujas poezijos knygas ne tik Pasvalyje, bet ir gimtųjų Rinkūnų bibliotekoje visuomet pristato iš Palangoje atvykstantis literatas, pedagogas Jonas Brazdžionis.

Nuolatinė Norgėlų bibliotekos viešnia būdavo iš Žvirgždžiūnų kaimo kilusi poetė, eseistė Anastazija Kanoverskytė-Sučylienė (1925–2020). Šilti bendradarbiavimo ryšiai nenutrūko su jos dukra, Klaipėdoje gyvenančia biblioterapeute, gydytoja psichiatre, dr. Jūratė Sučylaite. Kasmet ji lankytojus pakviečia į biblioterapijos užsiėmimus Pasvalio Mariaus Katiliškio viešojoje bibliotekoje ir Norgėluose.

Tamprūs, šilti ryšiai biblioteką sieja su Vilniuje gyvenančia rašytojo Jono Mikelinsko seserimi Paule Mikelinskaite. Ne kartą lankytasi jos namuose, kur po nuoširdaus bendravimo gimė išsami publikacija rajono laikraštyje „Darbas“. Kraštietė dalijosi prisiminimais ne tik apie savo garsųjį brolių, bet ir apie savo pirmuosius universitetus Limpurų pradžios mokykloje, kurios seniai net žymės nelikę.

Taip pat šiltai bendrauta su dideliu gimtojo krašto patriotu, istoriku, vileišiados autoriumi, prof. Jonu Aniču (1928–2022). Jo prisiminimai saugomi ne tik Rankraštyne, bet kompiuterinėse laikmenose.

Kiek leidžia galimybės palaikomi ryšiai ir su užsienyje gyvenančiais kraštiečiais. Jų dėka pildomas bibliotekos Rankraštynas, skleidžiama informacija apie Pasvalį Jungtinių Amerikos Valstijų, Kanados lietuvių bendruomenėse. Daugelį metų Vitalija Kazilionytė (1963–2016) susirašinėjo su Kanados Toronto mieste gyvenusiu kraštiečiu iš Joniškėlio kilusiu rašytoju, ilgamečiu „Tėviškės žiburių“ redaktoriumi Česlovu Senkevičiumi (1921–2017). Jis bibliotekai dovanavo savo archyvą. Laiškais bendrauta su JAV gyvenusiais rašytojo Mariaus Katiliškio žmona Liūne Sutema (Zinaida Nagyte (1927–2013), inžinieriumi, publicistu Antanu Dundzila (1932–2015), Vileišių giminės atstove Ritone Rudaitiene. Pastaruoju metu tarpiausi ryšiai sieja Čikagos priemiestyje Lemonte gyvenančiais buvusiais pasvaliečiais, bibliotekos bičiuliais Živile ir Žilvinu Ramašauskais.

Bibliotekos ryšių su kraštiečiais istorijos puslapis ryškiomis ir žaismingomis spalvomis pildomas kasmetinių susitikimų-diskusijų su iš JAV atvykstančiu žymiu filosofu, prof. Algiu Mickūnu. Per susitikimus gimė idėja bibliotekoje steigti neformalųjį diskusijų klubą – „Profesoriaus Algio Mickūno filosofijos centrą“. 2022 m. vasario 23 d. pasirašyti centro steigimo dokumentai ir tais pačiais metais įvyko pirmieji renginiai – diskusinio pobūdžio susitikimai su vyresniųjų klasių moksleiviais laisvės,

gyvenimo prasmės, ekologijos ir kitomis temomis. Organizuojant „Profesoriaus Algio Mickūno filosofijos centro“ renginius talkina Vilniuje gyvenantis filosofas, verslininkas Žilvinas Svirgis.

2022 m. gruodžio 6-ąją, per Pasvalio miesto dieną, Mariaus Katiliškio viešoji biblioteka pakvietė lankytojus į šventinį susitikimą su Kovo 11-osios Nepriklausomybės atkūrimo akto signataru, rašytoju, dramaturgu Kaziu Saja. Savivaldybės meras Gintautas Gegužinskas įteikė rašytojui Pasvalio krašto garbės piliečio regalijas, kurios jam buvo skirtos 2021 m. Per susitikimą K. Saja pasidalijo vaikystės Skėrių kaime prisiminimais, prisiminė Lietuvai lemtingą 1991 m. sausio 13-ąją, papasakojo apie kelionę į JAV pas brolių, susitikimus su poetu Bernardu Brazdžioniu, rašytoju Mariumi Katiliškiu ir jo žmona Liūne Sutema.

Tą pačią dieną Pasvalio krašto Garbės regalijos įteiktos žurnalistui, publicistui, knygų autoriui, Pasvalio kraštiečių bendrijos nariui Antanui Šimkūnui ir filologui, žyriam enciklopedininkui, vertėjui Antanui Elizeušui Račiui (po mirties).

Savivaldybės tarybai pasiūlymus dėl Garbės vardo suteikimo visiems trims minėtiems kraštiečiams pateikė Pasvalio Mariaus Katiliškio viešoji biblioteka.

7. Kraštotyros baruose

Kraštotyros medžiagos kaupimas, jos sklaida, ryšiai su Lietuvoje ir užsienyje gyvenančiais kraštiečiais – viena iš svarbiausių Mariaus Katiliškio viešosios bibliotekos veiklų, kuriai visuomet skiriamas didelis dėmesys.

Kasmet pildomas kraštotyros informacijos fondas – duomenys apie Pasvalio krašto istoriją, žymius kraštiečius. Jie kaupiami bibliotekos kompiuteriniame kataloge, kraštotyros, personalijų kartotekose. Kiekvienais metais keliais tūkstančiais bibliografinių įrašų papildoma lokali elektroninė kraštotyros duomenų bazė. Pavyzdžiui, 2014 m. ji buvo papildyta 3 262 analiziniais bibliografiniais įrašais, iš jų – 2 227 rajono laikraščio „Darbas“ bei krašto istorijos ir kultūros žurnalo „Šiaurietiški atsivėrimai“ straipsnių aprašais.

Po kelis šimtus pačių reikšmingiausių, išliekamąją vertę turinčių publikacijų bibliografijos įrašų kasmet pateikiami Nacionalinės bibliografijos duomenų bankui (NBDB).

Daug kraštotyros medžiagos sukaupta bibliotekos Rankraštyne. Nors juo naudojasi profesionalūs istorikai, doktorantai, studentai, tačiau dauguma Rankraštyne saugomų dokumentų vis dar laukia didesnio bibliotekos darbuotojų, kraštotyros specialistų dėmesio. Aktyvesnis rankraštyne sukauptos medžiagos tyrinėjimas ir viešinimas labiau praturtintų Pasvalio krašto istorijos ir kultūros lobyną, tad yra viena iš bibliotekos veiklos krypčių, reikalaujanti didesnio dėmesio.

Per 14 metų, nuo 2007-ųjų, bene labiausiai praturtėjo iš Kriklinių krašto kilusio vieno žymiausių lietuvių filosofų, Ohajo universiteto profesoriaus Algio Mickūno fondas. Tuometės Krašto kultūros ir dokumentavimo centro vedėjos, deja, jau šviesaus atminimo Vitalijos Kazilionytės (1963–2016) pastangomis žymaus kraštiečio fonde ypač daug sukaupta jo filosofinių publikacijų kopijų anglų kalba. Vien 2010 m. prof. A. Mickūnas bibliotekos Rankraštynei dovanavo 30 knygų ir apie 700 rankraštinų pranešimų, mokslinių straipsnių, studijų. Tais pačiais metais Rankraštyną papildė iš Payslikio kilusio žymaus išeivijos spaustuvininko, ekonomisto Mykolo Morkūno (1916–1999) rankraščiai. Juos bibliotekai perdavė Maironio literatūros muziejaus Išeivių skyriaus vedėja Virginija Paplauskienė.

Iš Rankraštyno istorijos verta paminėti iš Rokiškio krašto kraštotyros Romo Kauniečio gautas 79-ias jo užrašytas partizanų prisiminimų rankraštinės knygas ir leidinio „Aukštaitijos partizanų prisiminimai“ parengiamąją medžiagą; kraštiečių dramaturgų Juozo Glinskio ir Kazio Sajos rankraščius; Kovo 11-osios Nepriklausomybės atkūrimo akto signataro, filosofo Romualdo Ozolo (1939–2015) dovanotus „Minties“ leidyklos dokumentus; iš Putrių kaimo (Vaškų sen.) kilusio kraštiečio teisininko, žurnalisto Juozo Vitėno (1912–2011) perfotografuotus 1945–1949 m. Vokietijoje leisto savaitraščio „Žiburiai“ komplektus. Bibliotekos bičiulė, pasvalietė Regina Samuolienė 2020 m. dovanavo didelę dalį

savo tėvo, prieškario laikų Pasvalio ugniagesių komandos viršininkui Kaziuui Balčiūnui (1905–1992) priklausiusių 165 dokumentų ir fotografijų.

Viena iš kraštotyrinio darbo krypčių – sukauptos medžiagos viešinimas konferencijose. 2009 m. Kultūros paveldo centrai pateikta išsami informacija apie Baltijos kelio atminimo objektus – kryžius, stogastulpius, kopyltstulpius, atminimo lentas. 2010 m. Panevėžio apskrities Gabrielės Petkevičaitės-Bitės viešojoje bibliotekoje surengtoje mokslinėje konferencijoje „Gabrielė Petkevičaitė-Bitė Lietuvos kultūros kontekste“ V. Kazilionytė skaitė pranešimą „Gabrielė Petkevičaitė-Bitė dabartyje: priėmimas ir atmetimas“.

Vilniaus universitete organizuotoje konferencijoje „Lietuvos raudonoji knyga: reti ir vertingi leidiniai“ skaitytas pranešimas „Lietuvos regionų spaudos paveldo situacija: Pasvalio Mariaus Katiliškio bibliotekos atvejis“. Tais pačiais metais su Lietuvių literatūros ir tautosakos institutu vykdytas bendras projektas „Romo Kauniečio Laisvės kovų archyvas“ – nuskenuoti ir suskaitmeninti rankraščiniai Romo Kauniečio užrašyti partizanų atsiminimų sąsiuviniai.

Vytauto Didžiojo universiteto Išeivijos studijų centre vykusiame seminarui „Egzodo paveldas: duomenys, tyrimai, informacijos telkimo metodologija“ parengtas pranešimas apie bibliotekos Rankraštyne saugomus egzodo dokumentų rinkinius.

Dalyvauta Panevėžio apskrities viršininko administracijos remtame projekte „Kultūros atminties institucijos atsiveria provincijai“ – organizuotas seminaras „Rankraštynas aukštųjų technologijų amžiuje: atminties kultūros formavimas“. Lietuvos didikų Rankraštyne darbuotojai pristatė fonduose saugomus su Pasvalio kraštu susijusius dokumentus.

Biržuose vykusioje konferencijoje „Bendražmogiškosios vertybės ir modernioji istorija. Mamertas Indriliūnas, Marta Skuja ir Bronius Krivickas – krauju rašytos eilutės“ dalyviai išgirdo pranešimą „1949-ųjų Vasario 16-osios deklaracija: Broniaus Krivicko parašas“, o Kauno Vytauto Didžiojo universitete surengtoje konferencijoje „Lietuvių išėivijos spauda: istorija ir dabartis“ – „Lietuvių savaitraštis „Žiburiai“ (1945–1949) prarastų namų įvaizdis trentyje“.

Kraštotyrinės medžiagos kaupimą ir jos viešinimą skatino konkursai „Kraštotyra bibliotekoje“, „Kaimo šviesuliai“, kuriuose dalyvauja visi bibliotekos padaliniai. Kaip pavyzdžius galima paminėti šiuos kaimo bibliotekininkų parengtus kraštotyrinius darbus, organizuotus renginius: Nairių kaimo biblioteka pakvietė į kraštietės tautosakininkės Onos Bluzmienės atminimo vakarą. Renginyje dalyvavusi O. Bluzmienės dukra G. Simonatienė pasidalijo ryškiausiais prisiminimais apie mamą; Grūžių kaimo biblioteka pristatė kraštotyrinį darbą – „Mokytojai Antanas ir Genovaitė Pakeliūnai“; Saločių miestelio biblioteka – „Kaimo šviesuolė – Vincenta Kačerauskienė“, skirtą ilgametei kultūros darbuotojai; Pajiešmenų biblioteka – „Pajiešmenų BRASS“ – kaimo šviesuoliai“, kuriame apžvelgta kaimo pučiamųjų orkestro istorija, veikla, pateikta nuotraukų, atsiminimų; Tetirvinių biblioteka kelerius metus rinko ir užrašinėjo senųjų kaimo gyventojų dainas, pasakojimus, senovines giesmes, kulinarinius receptus. Surinkta kraštotyrinė medžiaga buvo susisteminta ir parengtas kraštotyris darbas – „Tetirvinių kaimo šviesuolė Veronika Vasiliauskienė“, skirtas šio kaimo dainininkei, audėjai, „sodų“ pynėjai. Organizuoti kraštotyrinį darbą padeda 2014 m. parengtos metodinės rekomendacijos „Kraštotyros darbo pagrindai“.

Kaimo bibliotekos kraštotyrinę veiklą taip pat vykdo bendradarbiaudamos su kultūros namais, vietos bendruomenėmis. Vienas iš tokio bendradarbiavimo pavyzdžių – paskutinį liepos šeštadienį Jurgėnuose vykstanti tradicinė Oninių šventė. Jos programoje atsispindi galias liaudies tradicijas turinčios šventės iš kartos į kartą perduodami papročiai.

Nuosekliai vykdoma kraštotyros informacijos sklaida: atsakoma į vartotojų užklausas, susijusias su krašto istorija, visuomenės ir kultūros raida, bendruomenės gyvenimu. Pavyzdžiui, 2014 m. atsakyta į 600 kraštotyros užklausų, kaimo padaliniuose – 1208. Kauptos internetinių adresų nuorodos apie Pasvalio kraštą. Kraštotyrinės medžiagos lankytojai galėjo rasti bibliotekos svetainėse www.pasvalia.lt, www.pasvaliodirva.lt, www.psvb.lt.

Ryškiausi krašto istorijos, kultūros įvykiai, reiškiniai, kraštiečių sukaktys, jubiliejai atsispindi kasmet bibliotekos darbuotojų rengiamose tradicinėse ir virtualiose parodose. Iš per keturiolika metų

surengtų daugybės parodų, galima paminėti šias: „Tęskime kovą...“, skirtą Lietuvos laisvės kovos sąjūdžio tarybos 1949 m. Vasario 16-osios deklaracijos 60-mečiui; Baltijos kelio ir Vilniaus pasvaliečių bendrijos sukaktims; Kovo 11-osios Nepriklausomybės atkūrimo akto signataro, filosofo Romualdo Ozolo 70-mečiui.

Užmegzti ryšiai su Šiaulių rajono Bazilionų mokykla-daugiafunkciu centru, kuriame yra didžiulė R. Ozolo biblioteka ir jo archyvas. Pasiūlyta bendradarbiauti leidžiant kraštiečio kūrybinį palikimą.

2022 m. Pasvalio Petro Vileišio gimnazija įvairias renginiais minėjo 100 metų jubiliejų. Ši visam kraštui reikšminga data rado atgarsį ir mūsų bibliotekoje. Kelis mėnesius Krašto galerijoje veikė fotonuotraukų, dokumentų faksimilių paroda „Pasvalio gimnazijos dokumentai ir nuotraukos Mariaus Katiliškio viešosios bibliotekos archyvuose“.

8. Vaikams ir jaunimui veiklos bibliotekoje – į valias

Edukacinių programų įvairovė, įvairūs interaktyvūs ir loginiai žaidimai, garso ir vaizdo įrašų kolekcija, žaisloteka, edukacijų ir kūrybos erdvė, poilsio zona „Prisėsk, skaityk, sužinok!“, įvairios viktorinos ir protmūšiai, susitikimai su vaikų knygų autoriais, filmų peržiūros – tai toli gražu dar ne visos veiklos vaikams ir jaunimui, kurias Mariaus Katiliškio viešoji biblioteka dabar gali pasiūlyti jaunesiems lankytojams. Paslaugų pokytis, palyginus su 2007 m. – didžiulis tiek kokybine, tiek kiekybine prasme. Svarbiausia, kad vaikams ir jaunimui siūlomos paslaugos patenkina ir išrankiausiųjų poreikius. Tad neatsitiktinai atnaujintose bibliotekos erdvėse vis dažniau girdisi jaunųjų lankytojų klegesys.

Atsinaujinusi Vaikų erdvė ir Atviras jaunimo centras duris atvėrė 2019 m. rugsėjo 13 d. Įkurtuves vainikavo šventė „Atverk naujų galimybių duris ir atrask biblioteką iš naujo!“. Naujos erdvės suskirstytos į atskiras zonas skirtingo amžiaus jauniausiems lankytojams, pradedant ikimokyklinukais, baigiant vyresniųjų klasių moksleiviais.

Vaikų interneto skaitykloje yra šeši nauji kompiuteriai, skirti informacijos paieškai internete, žaidimams, virtualiems pokalbiams, susirašinėti su draugais, dirbti su taikomosiomis programomis, įvairiems garso ir vaizdo įrašams klausytis, peržiūrėti. Ketvirtajame bibliotekos aukšte, mansardoje, įrengta Žaisloteka ir šeimos kambarys, skirtas įvairaus amžiaus vaikų, šeimų laisvalaikiui, bendrauti, pramogauti. Šioje erdvėje gausu žaislų ir stalo žaidimų. Ši paslauga suteikia galimybę išmėginti naujus konstruojamuosius, loginius, sensorinius, funkcinius, didaktinius, simuliacinius, interaktyvius žaidimus. Po pertvarkų biblioteka pasitiko skaitytojus su naujai įrengta Kūrybos ir edukacijos erdve, kuri skirta tobulėti, bendradarbiauti, kurti. Įsigytas modernus teleskopas ir mikroskopas.

Dideles mokymosi, interaktyvių užduočių atlikimo galimybes atvėrė interaktyvus ekranas. Čia organizuojami edukaciniai, kūrybiniai užsiėmimai, protmūšiai, viktorinos, stalo žaidimų čempionatai. Naujose patalpose įrengtos interaktyvios-edukacinės grindys. Tai žaisminga, inovatyvi, kūrybinga priemonė, skatinanti vaikus judėti, mąstyti, atlikti individualias užduotis ir/ar dirbti komandoje, kurti, rasti, pamatyti, skaičiuoti, skaityti.

Bibliotekos lėlių teatro istorija prasidėjo dar 1999 metų. 2019 m. laimėjus projektą „Lėlių teatro magija bibliotekoje“, vėl atkurta bibliotekoje vaikų lėlių teatro studija „Kaukutis“, gyvavusi prieš 20 metų. Atgimęs lėlių teatras jau pradžiugino premjeromis – nuotaikingais spektakliais „Raudonkepuraitė iš Pasvalio“, „Skudurinukai“, „Gimtadienis“.

Nuo 2022 m. kovo mėn. lankytojai kviečiami užsukti į Atvirame jaunimo centre duris atvėrusią jaukią relaksacijos ir geros emocinės sveikatos oazę – Kvapų ir ramybės kambarį. Jis skirtas ramiai pabūti ir atsipalaiduoti kvėpuojant natūralius eterinius aliejus, klausantis gamtos garsų, stebint įvairias iliuminacijas. Lankytojams atviras darbo dienos valandomis.

Projektą „Kvapų ir ramybės mokykla“ finansavo Jaunimo reikalų departamentas prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos.

9. Neįgaliųjų ir senyvo amžiaus žmonių aptarnavimas. Šiuolaikinė knygnešystė

Pasvalio Mariaus Katiliškio viešoji biblioteka, bendradarbiaudama su neįgaliesiems, senjorams paslaugas teikiančiomis įstaigomis, organizacijomis, stengiasi sudaryti jiems ne tik palankią aplinką. Bibliotekos darbuotojai taip pat siūlo įvairių renginių, užsiėmimų, primindami, kad neįgalieji ir senjorai yra visuomet laukiami lankytojai.

Biblioteka su Pasvalio „Riešuto“ mokykla (buvusi Pasvalio specialioji mokykla) yra pasirašiusi bendradarbiavimo sutartį. Todėl jau daugelį metų organizuojami bendri renginiai. Vienas iš tradicinių renginių – „Gerumo valanda“. Ją organizuoja Vartotojų aptarnavimo centro Vaikų erdvės darbuotojos (anksčiau – Vaikų literatūros skyriaus) su minėtosios mokyklos pedagogais ir auklėtiniais. Pristatomos rankdarbių parodos, organizuojamos viktorinos, pokalbiai. Į renginį kviečiami Pasvalio socialinių paslaugų centro, „Vilties“ užimtumo centro, Grūžių vaikų globos namų gyventojai.

Projekto „Bibliotekos pažangai“ dėka 2010 m. Mariaus Katiliškio viešojoje bibliotekoje įrengta kompiuterizuota darbo vieta su specialia įranga akliems ir silpnaregiams. Tačiau kompiuteris stovėjo beveik nenaudojamas, nes neatsirado norinčiųjų dirbti su šia programa. Be to, dauguma regėjimo negalią turinčių asmenų yra garbaus amžiaus, todėl jiems sunku ateiti į biblioteką.

2012 m. vasario mėn. Mariaus Katiliškio viešąją biblioteką pasiekė po Lietuvą keliaujanti mobili edukacinė paroda „Susitikimas su Beatrice po 100“. Lietuvos aklyjų ir silpnaregių sąjungos parengta ekspozicija buvo skirta kamerinio dainavimo pradininkės Beatricės Grincevičiūtės 100-osioms gimimo metinėms. Per parodos atidarymą prisiminimais apie garsią dainininkę dalinosi kraštietis leidyklos „Daniellius“ vadovas, žurnalistas Danielius Mickevičius (1937–2021).

Pagal poreikį garsiniai įrašai užsakomi iš Lietuvos audiosensorinės bibliotekos Panevėžio padalinio.

Regėjimo negalią turinčių lankytojų skaičius didėja. Pavyzdžiui, 2014 m. viešosios bibliotekos paslaugomis naudojosi vienuolika minėtų lankytojų, o 2020 m. – 12. 2022 metais garsiniai leidiniai išduoti 15-kai rajono gyventojų – 390 garsinių knygų ir žurnalų. Negalintiems atvykti į biblioteką regos negalią turintiems asmenims leidiniai pristatomi į namus. 2022 metais šia paslauga pasinaudojo du skaitytojai.

„Mono arba stereo“ erdvėje įsikūrusiame aklyjų ir silpnaregių paslaugų punkte išduodamos ne tik garsinės knygos – lankytojai gali naudotis Brailio rašto spausdintuvu, knygų konvertavimo į garsą aparatūra.

2021 m. biblioteka įsijungė į projekto „Autizmo spektro ir kitų kalbos, komunikacijos ir elgesio sutrikimų turintiems asmenims draugiškų bibliotekų tinklo diegimas“ veiklas, įsigijo priemonių rinkinius ir tapo „Biblioteka visiems“. Toliau bendradarbiaujant ir vykdant šio projekto veiklas – jos viešintos ir pristatytos visuomenei: parengtas pranešimas „Autizmas ir biblioteka – misija įmanoma“, organizuojami užsiėmimai autizmo ir kitų sutrikimų turintiems vaikams bei paaugliams.

2022 m. lapkričio 16 d. „Mono arba Stereo“ erdvėje vyko edukacinis užsiėmimas „Paslaptingas Brailio raštas“. Jį vedė Lietuvos aklyjų bibliotekos Panevėžio padalinio darbuotoja Asta Kregždė. Renginio dalyviai susipažino su Brailio rašto sukūrimo istorija, jo pritaikymu lietuvių kalbai, lietuviškų knygų Brailio raštu spausdinimo pradžia, dabartine leidyba, neregių švietimu užsienyje ir mūsų šalyje.

Pateisino lūkesčius 2019 m. bibliotekoje įkurtas Senjorų klubas. Į jį noriai renkasi garbaus amžiaus sulaukę pasvaliečiai – jaukioje aplinkoje prie kavos ar arbatos puodelio aptariamos perskaitytos knygos, užsimezga diskusijos įvairiomis temomis. Biblioteka tapo senjorams taip reikalingo šilto ir nuoširdaus bendravimo vieta.

Šiuolaikinė knygnešystė skirta aptarnauti pirmiausia atokiuose kaimuose gyvenančius neįgaliuosius ir senyvo amžiaus žmones. Džiugina tai, kad kasmet sulaukiama vis daugiau savanorių knygnešių – bibliotekininkų, socialinių, pašto darbuotojų, jaunimo. 2008-aisiais 131 knygnešys 234- neįgaliesiems ir senjorams knygas pristatė 7 488 spaudinių. Po septynerių metų, 2015-aisiais, visi minėti

rodikliai buvo smarkiai ūgtelėję – 216 knygnešių aplankė 486 skaitytojus, pristatydami jiems 10 703 knygas, žurnalus, laikraščius, garsinius įrašus.

2019-aisiais 291 savanoris knygnešys – bibliotekininkai, šeimos nariai, kaimynai, socialiniai darbuotojai – 358-iems negalintiems lankytis bibliotekose senyvo amžiaus, judėjimo negalią turintiems asmenims nunešė net 11 165 vnt. spaudinių – knygų, žurnalų, laikraščių. Tais metais daugiausiai knygnešių – 36 turėjo Saločių miestelio biblioteka. Raubonių ir Švobiškio kaimų bibliotekoms talkino po 15 knygnešių, Diliauskų – 12. Šios bibliotekos jau turi šiuolaikinės knygnešystės tradicijas. Pavyzdžiui, Diliauskų kaimo bibliotekininkė pati važinėjo pas daugiavaikes, sunkiai besiverčiančias šeimas ir jų namuose vedė edukacinius užsiėmimus, vežė knygas, žaidimus, mokė groti gitara.

Nors Lavėnų socialinės globos namuose yra biblioteka, tačiau šių namų gyventojai noriai naudojami ir bibliobuso paslaugomis: skaito laikraščius, žurnalus, žaidžia kompiuterinius žaidimus.

10. Marga ir turininga renginių paletė

Per metus Mariaus Katiliškio viešoji biblioteka ir jos padaliniai pakviečia lankytojus į šimtus renginių – susitikimus su žinomais kultūros, visuomenės, mokslo veikėjais. Organizuojami teminiai susitikimai, diskusijos, rengiamos parodos. Be šių renginių sunkiai įsivaizduojama krašto kultūrinio gyvenimo panorama.

Kaip pavyzdžius pateikiame nuo 2008 m. bibliotekos organizuotus renginius, kurie sulaukė bene didžiausio dėmesio ir atgarsio.

2008-ieji buvo paskelbti Sąjūdžio metais. Pažymėdama Sąjūdžio 20-metį biblioteka didžiausią dėmesys skyrė Rankraštyne sukauptų Pasvalio sąjūdžio dokumentų viešinimui. Jubiliejinį Sąjūdžio metų baigiamajame renginyje „Laisvės kodas“ dalyvavo Lietuvos persitvarkymo sąjūdžio (LPS) iniciatyvinės grupės nariai, krašto apsaugos ministrė Rasa Juknevičienė, Algirdas Mulevičius, Rolandas Rastauskas, Audronė Rumpienė. Jie savo pasakojimais atkūrė Sąjūdžio kroniką. Susitikimo metu buvo pristatyta R. Juknevičienės prisiminimų knyga „Politika mano gyvenime nebuvo planuota“.

2008-aisiais sausakimša Pasvalio kultūros centro salė sutiko tuo metu populiarumo zenite buvusią režisierę Galiną Dauguvietę. Susitikimas vyko pagal Kultūros ministerijos remiamą projektą „Kultūros užuovėja“. Tais pačiais metais bibliotekos salėje vyko Čečėnijos tragedijai skirti renginiai: atidaryta dokumentinių fotografijų paroda „Čečėnija. Galutinis sprendimas“, įtaigiai iliustruojanti rusų kariuomenės padarytus nusikaltimus. Pristatyta Alos Dudajevos ir čečėnų rašytojo Deni Muchamado knygos „Laisvės riteris“ ir „Šiandien! Rytoj bus vėlu“.

Nors 2009-ieji bibliotekai buvo finansiškai sunkūs, tačiau suorganizuoti net 864 masiniai renginiai, kuriuose apsilankė rekordiška daug žmonių – 36 968. Tais metais dauguma renginių buvo dedikuota Lietuvos vardo paminėjimo 1000 metų jubiliejui.

Įsimintinų renginių buvo turtingi 2010-ieji, kuomet minėtas Lietuvos Nepriklausomybės atkūrimo 20-metis. Šiai datai skirti renginiai Mariaus Katiliškio viešojoje bibliotekoje prasidėjo pokalbių ir prisiminimų valanda „Nepriklausomybės vaikai: dvidešimties metų patirtys“ bei parodos „Nepriklausomybės palikimas“ atidarymu Krašto galerijoje. Joje eksponuoti literato Zenono Nistelio dovanoti prieškarinio Lietuvos laikraščiai ir žurnalai.

2010 m. birželio 14-ąją – Gedulo ir vilties dieną – biblioteka organizavo atminties valandą „Julijonas Būtėnas: nuo suvienytos Europos idėjos tarpukaryje iki nesibaigiančio II pasaulinio karo dabarties pasaulyje“. Savo mintimis pasidalino knygos „Sakalai parskrido: Julijonas Būtėnas atminties liudijimuose“ sudarytoja Vitalija Kazilionytė, J. Būtėno sūnėnas Donatas Būtėnas, redaktorė Albina Pribušauskaitė, bibliotekininkė Albina Saladūnaitė, Lietuvos laisvės kovų sąjūdžio pirmininkas Jonas Čeponis.

Tais pačiais metais bibliotekoje viešėjo pirmasis atkurtos Lietuvos valstybės vadovas, Aukščiausiosios Tarybos-Atkuriamojo Seimo pirmininkas, Kovo 11-osios akto signataras, tuometis

Europos parlamento narys prof. Vytauto Landsbergis. Jis žaismingai ir įdomiai pristatė savo tėvo, architekto Vytauto Landsbergio-Žemkalnio atsiminimų knygą „Iš atminties ekrano: rašyta ir pasakota“.

2010-ieji garsaus lenkų pianisto, kompozitoriaus Frederiko Šopeno (1810–1849) metai. Mariaus Katiliškio viešojoje bibliotekoje viešėjo Lenkijos instituto Vilniuje direktorė Malgožata Kasner. Viešnia papasakojo apie instituto veiklą, pristatė filmą apie F. Šopeną. Keletą kompozitoriaus kūrinių pianinu atliko gimnazistė Kotryna Abazoriūtė. Atidaryta lenkų fotomenininkės Inez Batur fotografijų paroda „Lenkijos kalnai kviečia“, kurią pristatė minėto instituto darbuotojas Andžejus Kierulis.

Po ilgokos pertraukos 2012 m. gegužę į Pasvalio kraštą užsuko 48-asis tarptautinis poezijos festivalis „Poezijos pavasaris 2012“. Poezijos pamokos vyko Pušaloto, Pumpėnų ir Krinčino mokyklose, poezijos skaitymai – Mariaus Katiliškio viešojoje bibliotekoje, o baigimasis renginys – Pajiešmenių kaimo parke. Tais pačiais metais daug renginių skirta poeto, liaudies dainiaus Maironio 150-osioms gimimo metinėms pažymėti.

2014 m. šalis minėjo grožinės lietuvių literatūros pradininko Kristijono Donelaičio 300-ąsias gimimo metines. Mariaus Katiliškio viešojoje bibliotekoje surengtuose Kristijono Donelaičio skaitymuose „Diena kaip Metai“ literatūrologė Ilona Čiužauskaitė ir poetė Meilė Kudarauskaitė dalijosi pasvarstymais apie poeto gyvenimą bei kūrybą. Aktorė Gražina Urbonaitė skaitė Justino Marcinkevičiaus poemos „Donelaitis“ ištraukas. Parengta virtuali paroda „Didysis būrų poetas“.

2016-uosius Seimas buvo paskelbęs Bibliotekų metais. Rajone vykusių renginių globėjais tapo Savivaldybės meras Gintautas Gegužinskas ir jaunimo mėgstamas, populiarusis radijo ir televizijos laidų vedėjas Jonas Nainys. Bibliotekų metams atidaryti skirtas renginys vadinosi „Biblioteka ir XXI amžiaus visuomenė“. Jis prasidėjo polilogu „Ar įmanomas Džonatano Livingstono Žuvėdros skrydis dvidešimt pirmajame amžiuje?“, kuriame dalyvavo rajono vadovai, savivaldybės administracijos atstovai, viešosios bibliotekos ir padalinių darbuotojai, mokyklų bibliotekininkai, skaitytojai. Naktį iš balandžio 23-osios į 24-ąją Mariaus Katiliškio viešoji biblioteka nemiegojo. Joje turiningai ir linksmai praleisti naktį panoro jaunimas iš Pasvalio ir Joniškėlio. Bibliotekoje tvyrojusią nuotaiką merginos ir vaikinai įamžino spalvinguose piešiniuose.

2016 m. birželio 21 d. Mariaus Katiliškio viešosios bibliotekos konferencijų salėje surengtas susitikimas su Jo Eminencija kardinolu Audriu Juozu Bačkiu. Pasvaliečiams pristatyta jo knyga „Taip, laimingas. Kardinolą Audrį Juozą Bačkį kalbina Antanas Gailius“. Susitikimas skirtas iš Pantakonių kaimo kilusio kardinolo tėvelio, diplomato dr. Stasio Antano Bačkio 110-ioms gimimo metinėms. Susitikime dalyvavo Nukryžiuotojo Kristaus seserų kongregacijos vyresnioji sesuo, kardinolo sekretorė Aldona Dalgėdaitė, pokalbius su juo pavertusi tekstu, ir knygos redaktorė sesuo Rima Malickaitė.

2018-aisiais minėjome filosofo, rašytojo, publicisto Vydūno metus. Vaškuose bibliotekininkė Aldona Oniūnienė surengė susitikimą su visuomenininku, žurnalo „Šilainės sodas“ redaktoriumi, buvusiu Vydūno muziejaus direktoriumi Sauliumi Sodoniu. Mariaus Katiliškio viešojoje bibliotekoje Vacys Bagdonavičius ir Aušra Martišiūtė-Linartienė pristatė knygą „Vydūnas“.

Be projektų šiuolaikinės bibliotekos kultūrinė, šviečiamoji veikla sunkiai įsivaizduojama. Jų lešomis organizuojami literatūros popietės, naujų knygų pristatymai, parodos, įvairios akcijos, diskusijos.

Kultūros ministerijos iš dalies finansuoto projekto „Nekasdieniai pasimatymai“ dėka bibliotekoje vyko susitikimų su poetu Marcelijumi Martinaičiu, televizijos laidų vedėja Algimanta Žukauskiene, žurnaliste Laima Lavaste, aktoriais Larisa Kalpokaitė, Regimantu Adomaičiu, Romu Ramanasku.

Didelio susidomėjimo sulaukė tęstinis skaitymo skatinimo projektas „Kūrėjų sambūriai: nekasdieniai pasimatymai“, gavęs Kultūros rėmimo fondo finansinę paramą. Organizuoti susitikimai su rašytojais, aktoriais, muzikais. Bibliotekoje vyko susitikimas-pokalbis „Tarp Lietuvos ir Latvijos“, kuriame dalyvavo poetai V. Braziūnas ir jo bičiulis iš broliškos kaimyninės šalies Knutas Skujeniekas. Apie abu eiliuoto žodžio meistrus siejančias kūrybines sąsajas savo mintimis pasidalijo literatūros kritikas Kęstutis Nastopka. Nuolatinė bibliotekos viešnia, aktorė Olita Dautartaitė pristatė „Vieno teatro aktoriaus“ studijoje išleistą poeto Jono Strielkūno poezijos kompaktinę plokštelę „Mūsų dvasios gyvens“.

inkiluos“. Vaikų literatūros skyrius mažuosius bibliotekos lankytojus pakvietė į susitikimą su dailininku, rašytoju Pauliumi Juodišiu ir leidyklos „Nieko rimto“ renginių organizatoriumi Sauliumi Valužiu.

Kultūros rėmimo fondas iš dalies finansavo projektus „Literatūros šėlsmas Vytauto Didžiojo aikštėje“, „Literatūros dienos ir naktys“, Knygos kino dienos Pasvalio krašte“.

Tęsiasi nuo 2000 m. balandžio mėn. visos šalies viešosiose bibliotekose prasidėjusi Nacionalinės bibliotekų savaitės renginių tradicija. Kasmet pasiūloma turininga jų programa, pradedant pačiais mažiausiais bibliotekos lankytojais – vaikais, baigiant senjorais.

Tradicškai kasmet balandį, per Nacionalinę bibliotekų savaitę apdovanojami geriausi rajono skaitytojai bei pagerbiami labiausiai pasižymėję bibliotekos rėmėjai. Deja, mažėja skaitančio jaunimo. Pavyzdžiui, 2015 m. nebuvo apdovanotųjų jaunimo grupėje. Bibliotekos direktorė D. Abazoriuvienė minėjo, kad susigrąžinti skaitantį jaunimą yra viena svarbiausių bibliotekos užduočių.

Tęsiasi Mariaus Katiliškio skaitymų tradicija, į kuriuos kviečiami kraštiečiai. Pavyzdžiui, 2010 m. rugsėjo 17 d. vykusiuose skaitymuose dalyvavo Šiaulių universiteto lietuvių kalbotyros ir komunikacijos katedros prof. Genovaitė Kačiuškienė ir studentė magistrantė Irma Jurgaitytė. Jos nagrinėjo vakarų aukštaičiams būdingas kalbines savybes ir posakius M. Katiliškio kūrinuose.

2022 m. rugpjūčio 18-osios pavadare Mariaus Katiliškio viešoji biblioteka pakvietė pasvaliečius ir miesto svečius į trečiuosius Bernardo Brazdžionio skaitymus ir pirmą kartą – į muzikinius. Prieš dvejus metus pirmieji skaitymai organizuoti ant senojo Pasvalio tilto liekanų, prie Antanėlio skulptūros. Prieš metus poezijos mylėtojai buvo pakviesti į Mariaus Katiliškio viešąją biblioteką. Antruose skaitymuose „Visos mūsų mintys, mūsų viltys prie gimtosios žemės ir namų“ dalyvavo iš Kauno atvykusi Bernardo Brazdžionio premijos laureatė Erika Drungytė.

Visuomet didelio dėmesio sulaukia susitikimai su gerai žinomais, populiariais kultūros, meno, pramogų pasaulio atstovais. Ne išimtis buvo bibliotekos organizuoti susitikimai-pokalbiai su televizijos laidų vedėjais Robertu Petrausku (2019 m.) ir Ryčiu Zemkausku (2021 m.). Šiuos renginius vedė laikraščio „Darbas“ redaktorius Viktoras Stanislovaitytis.

2022-aisiais Lietuvos krepšiniui sukako 100 metų. Dažnai antrąja valstybės religija vadinamo komandinio žaidimo jubiliejus paminėtas ir Mariaus Katiliškio viešojoje bibliotekoje. Balandžio 8 d. Atvirojo jaunimo centro Edukacijų erdvėje su krepšinio gerbėjais susitiko Pasvalio „Pieno žvaigždžių“ vyrų krepšinio komandos treneris Mantas Šernius ir trenerio asistentas, 2003 m. Europos čempionatą laimėjęs Lietuvos rinktinės narys Dainius Šalenga. Renginį vedė krepšinio žinovas, pasvalietis Gediminas Žardeckas. Žaismingo ir informatyvaus susitikimo pabaigoje surengta improvizuota viktorina. Geriausi krepšinio žinovai pelnė Lietuvos krepšinio federacijos prizų.

11. Sklandė „Civitas“ gervė

Pasvalio Mariaus Katiliškio viešojo biblioteka tęsė Pilietinės visuomenės instituto organizuojamos suaugusiųjų pilietinio švietimosi programos „Civitas“ veiklas. Šis lotyniškas žodis reiškia piliečių bendriją ir valstybę. „Civitas“ ženklu tapo akmenį laikanti gervė – nuo Antikos iki Švietimo epochos pilietinio budrumo ir atsakomybės simbolis.

Tais pačiais metais bibliotekoje surengti keli „Civitas“ programos renginiai. Švedų žurnalistas, vertėjas, dokumentinių filmų kūrėjas Jonas Ohmanas pristatė kino juostą „Smogikai“, atskleidžiančią vieną skaudžiausių pokario partizanų kovų laikotarpį – kaip sovietinio saugumo užverbuoti partizanai, vadinamieji smogikai, padėdavo sunaikinti buvusius bendražygius, laisvės kovotojus. Seimo narys, dr. Arvydas Anušauskas bibliotekos salėje susirinkusius pasvaliečius supažindino su knyga „KGB Lietuvoje: slaptosios veiklos bruožai“. Teologas, filosofas, Dialogo instituto vadovas Rimantas Meškėnas su pasvaliečiais diskutavo apie ekonominę krizę ir galimus jos sprendimo būdus.

Pasvalyje, kaip ir daugelyje kitų miestų, susikūrė „Civitas“ klubas – į bibliotekoje organizuotus susitikimus su lektoriais dažniausiai rinkdavosi tie lankytojai, tad užsimegdavo ir diskusijos. „Civitas“ klestėjimo laikotarpiu 2005–2015 m. bibliotekoje lankėsi dabar jau šviesaus atminimo filosofas, eseistas, visuomenės ir politikos veikėjas dr. Leonidas Donskis, istorikas, habilituotas humanitarinių mokslų

daktaras, prof. Egidijus Aleksandravičius, 2014 m. Lietuvos tolerancijos žmogaus titulą pelnęs www.bernardinai.lt redaktorius, žurnalistas, publicistas Donatas Puslys, politikos apžvalgininkai, žurnalistai dr. Kęstutis Girnius ir Rimvydas Valatka ir kiti žinomi lektoriai. Jie su pasvaliečiais diskutuodavo įvairiais kultūros, istorijos, politikos, ekonomikos visuomenės gyvenimo klausimais.

Daugelis bibliotekoje vykusių „Civitas“ renginių buvo nušviesti rajono laikraštyje „Darbas“. „Civitas“ klubas jau turėjo savo nuolatinius lankytojus, kurie įsitraukdavo į diskusijas su atvykusiais lektoriais. Gaila, kad ši bibliotekoje veikusi pilietiškumo, diskusijų ir bendravimo kultūros ugdymo mokykla, pasibaigus projekto finansavimui, užsidarė.

12. Populiariname bendrų Europos namų idėją

2004 m. gegužės 1 d. Lietuvai tapus Europos Sąjungos nare, kasmet Mariaus Katiliškio viešojoje bibliotekoje ir jos padaliniuose organizuojami renginiai skirti giliau pažinti šios unikalios Europos demokratiškos valstybių bendrijos istoriją, kultūrą.

Kasmet parodomis, kitais renginiais minima Gegužės 9-oji – Europos diena, simbolizuojanti senojo žemyno taiką ir vienybę.

Vienas įsimintiniausių Europos dienos minėjimų vyko 2010 m. gegužę. Bendram Informacijos ir mokymo, vaikų literatūros skyrių bei mobiliosios bibliotekos parengtam projektui „Drauge smagiau“ Europos komisijos atstovybė Lietuvoje skyrė 2,5 tūkst. litų. Projektas startavo paroda „Prancūzija – šalis, kurioje gimė Europos Sąjunga“. Joje eksponuoti bibliotekos turimi leidiniai apie Prancūziją, taip pat iš prancūzų kalbos mokytojos Janinos Šutaitės asmeninės bibliotekos. Savo išpūdziais iš Strasbūre vykstančių Europos Tarybos sesijų bei Lievino savivaldybės, su kuria Pasvalį sieja draugystės ir bendradarbiavimo sutartis, pasidalijo Savivaldybės meras Gintautas Gegužinskas bei bibliotekos direktorė D. Abazoriuvienė. Grūžių bendruomenės jaunimo teatras (vad. mokytoja J. Ponelienė) parodė spektaklį „Raudonkepuraitė“. Tuo tarpu bibliobusas, papuoštas ES atributika, visą gegužę važinėjo po kaimus su šventine edukacine programa.

Renginyje „Europos Sąjunga: istorija, dabartis, ateitis“ demonstruotas dokumentinis kino filmas „Pačios keisčiausios sąjungos istorija“. Su pasvaliečiais susitikęs europietiškausios šalies gyventojų titulą pelnęs rašytojas, žurnalistas Algimantas Čekuolis diskutavo apie laisvojo verslo sistemą. Iš Briuselio atvykusi kraštiečių poetė Agnė Žagrakalytė pasidalijo savo mintimis apie vakarietiškos kultūros tradicijas mūsų šalyje, lietuvių ir kitų europiečių pasaulėžiūros skirtumus. Pristatydama savo rinktinę „Visa tiesa apie Alisą Meler“, autorė pabrėžė siekianti skaitytojui suteikti džiaugsmo.

Didelio lankytojų dėmesio sulaukė bibliotekoje vykęs susitikimas su Seimo nariu, politologu, dr. Egidijumi Vareikiu. Svečias pristatė pasvaliečiams neįprasto formato knygą „Dinozaurėjanti Europa“. Šmaikštūs emociniai-politiniai svarstymai apie senąją žemyną, anot autoriaus, skiriami visiems, kam Europa rūpi – ir euroentuziastams, ir euroskeptikams, ir dar neturintiems šiuo klausimu aiškios pozicijos. Knygoje yra specialus priedas skaitytojui, kurio tuščiuose lapuose užrašydamas savo mintis, pats gali tapti šio įdomaus, provokuojančio leidinio bendraautoriumi.

13. Informacinė pagalba žemdirbiams, verslininkams, užimtumo tarnybai

Biblioteka tapo tarpininku tarp vietos bendruomenės, verslo, vietos valdžios ir visuomeninių organizacijų ir siūlė gyventojams naujas, jų poreikį tenkinančias paslaugas.

Iš jų verta paminėti šias: 2011–2012 m. vykdant projektą „LibrA: Į pagalbą Pasvalio ūkininkams“ sukurta žemdirbiams skirta interneto svetainė www.pasvaliodirva.lt, o 2013–2014 m. įgyvendinant projektą „Tarpvalstybinio verslui palankių bibliotekų tinklo kūrimas“ sukurta verslininkams skirta interneto svetainė <http://verslui.pasvalys.lt/>.

Edukatoriams skirtoje svetainėje <http://edukacija.psvb.lt> minėta veikla užsiimantys asmenys kviečiami dalytis savo žiniomis ir patirtimi, skelbti sukurtas mokymo programas, pamokų planus, praktines užduotis, pateiktis ir kitą informaciją, naudingą ugdymo procesui.

2014 m. lapkričio mėn. bibliotekos darbuotoja Juratė Genytė pradėjo vartotojus mokyti anglų kalbos. Bibliotekos kuriamoje interneto svetainėje <http://edukacija.psvb.lt/> buvo sukurtas anglų kalbos besimokantiems vartotojams skirtas forumas „Pasvalys LibraryGoes English“.

2017 m. gegužės 2 d. Mariaus Katiliškio viešojoje bibliotekoje tuometis Savivaldybės administracijos direktorius Rimantas Užutas ir Bauskės savivaldybės vadovas Raitis Abelnieks savo parašais patvirtino partnerystės sutartį, kuri davė pradžią tarptautiniam projektui. Svarbiausias jo tikslas – ugdyti 6–19 metų moksleivių verslumą. Kaip įprasta, Europos Sąjungos fondų finansuojamų projektų pavadinimai biurokратиškai ilgi. Ne išimtis ir pastarasis, kurio pilnas pavadinimas skambėjo taip: „Modernaus tarpvalstybinio vaikų ir jaunimo verslumo kompetencijų ugdymo tinklo bibliotekose kūrimas“. Bendra projekto vertė – 628 tūkst. eurų. Didžioji šios sumos dalis – 534 tūkst. gauta iš Europos Sąjungos (ES) Interreg programos. Mūsų rajonas prisidėjo 214 tūkst. eurų, likusią lėšų dalį skyrė Bauskės rajonas. Šis tarptautinis projektas buvo įgyvendintas per dvejus metus, iki 2019 metų vasario. Projekto lėšomis renovuota dalis Pasvalio M. Katiliškio viešosios bibliotekos erdvių, surengti jaunojo verslininko mokymai, idėjų konkursas ir stovykla Pasvalio ir Bauskės krašto moksleiviams, apmokyti jaunųjų verslininkų mentoriai – su vaikais dirbantys mokytojai bei bibliotekininkai.

Biblioteka taip pat bendradarbiauja su Pasvalio užimtumo tarnyba (buvusi Darbo birža). Vienas iš ryškiausių bendros veiklos pavyzdžių – biblioteka, kaip partnerė, dalyvavo savanorystę skatinančiame projekte „Atrask save“.

14. Spartūs informacinės plėtros žingsniai

Bibliotekos katalogų ir kartotekų sistemą sudaro: elektroninis bibliotekos katalogas, kortelinės kraštotyros ir personalijų kartotekos, citatų biblioteka, korteliniai abėcėlinis ir sisteminis katalogai. Nuo 2001 m. bibliotekai įsijungus į Lietuvos integralios bibliotekų informacijos sistemą **LIBIS**, korteliniai katalogai bei kartotekos nebepildomi. 2008 m. LIBIS kompiuterinis katalogas papildytas 11 tūkst. 745 įrašais, tad bendras įrašų skaičius perkopė 108,5 tūkst., o 2009 m. – 7 tūkst. 779 įrašais ir bendras jų skaičius pasiekė 116,4 tūkst. Tais pačiais metais LIBIS Skaitytojų aptarnavimo posistemis pradėtas diegti Joniškėlio miesto ir septyniose kaimo bibliotekose. Deja, spartesnį minėto LIBIS posistemio diegimą kaimo bibliotekose stabdė lėšų trūkumas skeneriams, spausdintuvams pirkti.

Kartu su kitomis šalies bibliotekomis Mariaus Katiliškio viešoji biblioteka dalyvauja Nacionalinės bibliografijos duomenų banko kūrimo. Pavyzdžiui, 2009 metais į LIBIS suvestinį katalogą išsiųsti 798 rajono laikraščio „Darbas“ bei krašto istorijos ir kultūros žurnalo „Šiaurietiški atsivėrimai“ straipsnių aprašai.

Jau 2009 m. Mariaus Katiliškio viešosios bibliotekos vartotojai turėjo galimybę naudotis laisvai prieinamomis tiek nemokamomis, tiek prenumeruojamomis duomenų bazėmis: bibliotekos elektroniniu katalogu, LIBIS suvestiniu katalogu, Nacionalinės Martyno Mažvydo bibliotekos katalogu, Nacionalinės bibliografijos duomenų banku, Lietuvos periodinės spaudos bibliografinė straipsnių (1994–2002 m. archyvas) baze CD, bibliografinė Europos Sąjungos oficialiųjų dokumentų baze. Bibliotekos vartotojai naudojami šiomis prenumeruojamomis duomenų bazėmis: LITLEX, INFOLEX, Oxford Reference Online, Grove Music Online, Grove Art Online, „Naxos Music Library“ bei „EBSCO Publishing“ duomenų bazių paketu.

Po dešimties metų, 2019-aisiais, LIBIS skaitytojų aptarnavimo posistemis buvo įdiegtas Deglėnų, Mikoliškio, Nairių, Rinkūnų, Namišių ir Nakiškių kaimo bibliotekose. Tad buvo likusios tik penkios 5 kaimo bibliotekos, kuriose minėtas elektroninis posistemis liko neįdiegtas: Dagiuose, Diliauskuose, Kraštuose, Valakėliuose ir Žilpamūšyje.

2021 m. LIBIS skaitytojų aptarnavimo posistemis įdiegtas tik Diliauskų kaimo bibliotekoje. Po bibliotekų IT infrastruktūros atnaujinimo, tais pačiais metais LIBIS sistema be papildomų diegimo procedūrų pradėjo naudotis ir Dagių, Žilpamūšio kaimų bibliotekų bibliotekininkės. LIBIS skaitytojų aptarnavimo posistemis nuo 2021 metų yra naudojamas visose kaimo bibliotekose, išskyrus Mobilią biblioteką.

Apžvalgos įžangoje jau buvo minėta, sparčiai bibliotekų kompiuterizacijai didžiausią postūmį suteikė dalyvavimas šalies Vyriausybės bei Melindos ir Bilo Geitsų fondo tęstiniame projekte „Bibliotekos pažangai“.

2008 m. projekto „Viešųjų interneto prieigos taškų tinklo plėtra“ dėka 16-ka kaimo bibliotekų aprūpintos 61 kompiuteriu su įranga, gauta 16 multifunkcinių kopijavimo aparatų ir baldų. Tais pačiais metais visos rajono bibliotekos jau buvo kompiuterizuotos ir turėjo interneto prieigą. Mariaus Katiliškio viešojoje bibliotekoje buvo 13 kompiuterizuotų darbo vietų, Joniškėlio bibliotekoje – 6, kaimo bibliotekose – 112. Po metų, 2009-aisiais, rajono bibliotekose sukurta dar 31 kompiuterizuota darbo vieta. Mariaus Katiliškio viešojoje bibliotekoje kompiuterizuotų darbo vietų padidėjo iki 16-kos, Joniškėlyje – iki 10, kaimo padalinuose – 143. Tais pačiais metais rajono bibliotekose interneto paslaugomis naudojosi per 82 tūkst. lankytojų, t. y. 53,4 proc. Tai reiškia, kad per metus kiekvienas bibliotekos lankytojas internetu pasinaudojo 8,7 karto. Nuo 2005-ųjų iki 2009 m. interneto vartotojų skaičius išaugo nuo 30 tūkst. 619 iki 82 tūkst. 253.

Iš „Microsoft“ kompanijos gauta programinės įrangos, Mariaus Katiliškio viešojoje bibliotekoje įrengta kompiuterizuota darbo vieta regėjimo negalią turintiems asmenims.

2014 m. rajono bibliotekose buvo 236 kompiuteriai. Iš jų – 172 skirti vartotojams ir 64 – darbuotojams. Vienai kompiuterizuotai darbo vietai su prieiga prie interneto teko 32 vartotojai. Mariaus Katiliškio viešosios bibliotekos Informacijos ir mokymo skyriaus Interneto skaitykloje vartotojams buvo skirtos 5 kompiuterizuotos darbo vietos, mokymų klasėje – 10. Kompiuteriais buvo naudotasi 46 584 val. Vidutinė seanso trukmė – 39 min. Vartotojams padarytos 14 518 dokumentų kopijų. Viešosios bibliotekos informacijos ir mokymo skyrius paanalizavo interneto skaityklos vartotojų sudėtį: suaugusieji – sudarė 79,7 proc. visų vartotojų (2013 m. – 79,8 proc.), studentai – 7,5 proc. (2013 m. – 6,1 proc.), moksleivių – 12,8 proc. viso vartotojų skaičiaus (2013 m. – 14,1 proc.).

2021 m. rajono bibliotekose buvo 260 kompiuterizuotų darbo vietų, iš jų 186 skirtos vartotojams ir 74 – darbuotojams.

2005 m. sukurta bibliotekos interneto svetainę www.psvb.lt toliau tvarkė Informacijos ir mokymo skyriaus vedėja Rita Bedulytė (dabar – Vartotojų aptarnavimo centro vedėja) Bibliotekos internetiniame puslapyje nuolat atnaujinama informacija apie renginius, įvykius, bibliotekos teikiamas paslaugas, supažindinama su gautais naujais leidiniais. 2010 m. bibliotekos interneto svetainėje apsilankė 34 tūkst. 996 virtualūs lankytojai, peržiūrėti 85 tūkst. 801 svetainės puslapis. Per paieškų sistemas į svetainę pateko 69,5 proc. lankytojų, tiesiogiai – 8,5 proc, pasinaudoję nuorodomis iš kitų svetainių – 22 proc. lankytojų. Kasmet populiarėja bibliotekos interneto svetainėje veikianti informacinė paslauga „Klausk bibliotekininko“. 2010 m. metais sulaukta 65 informacinių užklausų, keturiomis daugiau nei 2009 m.

2012 m. bibliotekos interneto svetainė atnaujinta pagal projekto „Bibliotekos pažangai“ priemonę „Bibliotekų svetainių atnaujinimas ir pritaikymas neįgaliesiems“.

2014 m. vasario mėn. pradėjo veikti naujai sukurtas interneto svetainės skyrius vaikams, kuriame įdiegta turinio valdymo sistema Joomla.

Elektroninės paslaugos vartotojams teiktos ir kitose bibliotekos kurtose interneto svetainėse: www.pasvaliodirva.lt, <http://verslui.pasvalys.lt>, <http://edukacija.psvb.lt>, <http://siaurietiskiatsiverimai.psvb.lt>, forume „Pasvalys LibraryGoes English“, skirtame anglų kalbą besimokantiems vartotojams, „Facebook“ socialinio tinklo bibliotekos puslapiuose.

15. Mokymas ir mokymasis

Kasmet bibliotekos darbuotojai dalykiniuose seminaruose, kursuose, konferencijose ne tik kelia savo kvalifikaciją, bet ir patys organizuoja įvairius mokymus lankytojams.

Per minėtą laikotarpį bene didžiausią paklausą turėjo bibliotekos organizuoti anglų kalbos ir kompiuterinio raštingumo mokymai, kursai. Jie vyko grupėms ir individualiai. Bibliotekos interneto svetainėje <http://edukacija.psvb.lt/> buvo sukurtas anglų kalbą besimokantiems vartotojams skirtas forumas „Pasvalys Library Goes English“.

Lankytojai supažindinti su informacinių technologijų naujovėmis. Vartotojai buvo konsultuojami, kaip dirbti kompiuteriu, naudotis Microsoft Office taikomosiomis programomis, interneto naršyklėmis, elektroniniu paštu, interneto ištekliais. Pavyzdžiui, 2015 m. rajono bibliotekose vartotojams suteiktos 11 973 konsultacijos, konsultuotas 10 101 bibliotekos lankytojas. Vartotojai individualiai buvo mokomi ieškoti informacijos bibliotekos elektroniniame kataloge, Lietuvos integralios bibliotekų informacijos sistemos (LIBIS) Suvestiniame kataloge, Nacionalinės bibliografijos duomenų banke (NBDB) ir užsisakyti dokumentus bibliotekos elektroniniame kataloge.

Tai pat vis labiau populiarėja bibliotekos siūlomos edukacinės programos, kurių įvairovė kasmet plečiasi.

Pavyzdžiui, 2014-aisiais planšetiniu kompiuteriu mokėsi naudotis net 926 dalyviai, kuriems organizuoti 32 užsiėmimai. Tais pačiais metais surengtos 4 edukacinės „Pasvalios“ pamokoms moksleiviams. Virtualiąja krašto kultūros ir istorijos biblioteka mokėsi naudotis 116 moksleivių.

2015 m. įdiegta nuotolinio mokymosi aplinka Moodle, vyko e. kursų projektavimo ir diegimo mokymasis. 2016 m. sukurtas mokymosi kursas „Skaitmeninės mokymo priemonės“, kuris perkeltas į nuotolinio mokymosi aplinką Moodle.

Rajono bibliotekose buvo vykdomi projekto „Prisijungusi Lietuva“ gyventojų mokymai pradėdantiems ir pažengusiems pagal programas „Skaitmeninės technologijos TAU: ateik, sužinok, išmok“. Šio projekto dėka gyventojai buvo mokomi efektyviai, saugiai ir atsakingai naudotis informacinėmis technologijomis ir jų teikiamomis galimybėmis. Mokymai vyko tiesiogiai ir nuotoliniu būdu Mariaus Katiliškio viešosios bibliotekos mokymų klasėje bei kaimo bibliotekose. 2021 m. buvo surengta 47 vartotojų grupių kompiuterinio raštingumo mokymai, kuriuose dalyvavo 485 vartotojai: bibliotekininkai, Užimtumo tarnybos klientai bei kiti Pasvalio rajono gyventojai.

Plečiasi paslaugų spektras ne tik vaikams ir jaunimui. Kasmet biblioteka sėkmingai tobulina ir plečia vaikų, moksleivių bei jaunimo laisvalaikio užimtumo veiklą. Skaitymo skatinimo, žinių įgijimo, informacinių gebėjimų ugdymo srityse ieškoma naujų darbo formų, kuriamos naujos, koreguojamos anksčiau sukurtos edukacinės programos.

2015 m. įkurtoje jaunimo erdvėje „Mono arba Stereo“, mobiliuoje kūrybinėje laboratorijoje, aprūpintoje šiuolaikine IT įranga ir kitomis priemonėmis bei sukurtame interaktyvaus jaunimo bendravimo tinkle, suteikiančiame unikalią nuotolinio bendravimo tarpusavyje galimybę, organizuojami įvairūs renginiai, interaktyvios sąsąukos, mokymai.

Ypač daug naujų paslaugų pradėta teikti 2021-aisiais: „Mono arba Stereo“ erdvėje. Joje įrengta Garso ir vaizdo įrašų studija, metų pabaigoje gautas Eksperimentinis paketas (TV Samsung LED 32, kompiuteris HP; Valve Index kontrolieriai, Valve Index sekiklių sistema, virtualios realybės akiniai PIMAX 5 KSuper ir kt.). Virtualiuosius akinius netruko pamėgti vaikai ir jaunimas, tad Eksperimentinio paketo įsigijimas pasiteisino su kaupu. Vaikų erdvėje organizuoti sensoriniai skaitymai vaikams. Naudojantis „Boardmaker“ programine įranga kurtos specializuotos bendravimo kortelių. Jos skirtos bendravimui su žmonėmis, turinčiais kalbos ir elgesio sutrikimų.

Įsigytas Akliesiems ir silpnaregiams skirtas paslaugų paketas (Brailio rašto spausdintuvas su programine įranga), organizuojamos Kūrybinės dirbtuvės, sukaupta didelė vinilinių plokštelių kolekcija,

Įgyvendinus projekto „Nedaug prašau: tik atminties prisėdusios po mano langu“ veiklas, bibliotekoje organizuoti biblioterapijos užsiėmimai. Šioje srityje aktyviai bendradarbiaujama su šviesaus

atminimo kraštiečių, poetės Anastazijos Kanoverskytės-Sučylienės dukra, gydytoja psichiatre, poete, prozininke dr. Jūrate Sučylaite.

Pagalba žemdirbiams ir verslininkams. Toliau buvo teikiamos elektroninės paslaugos žemdirbiams 2011–2012 m. vykdyto projekto „LibrA: Į pagalbą Pasvalio ūkininkams“ metu sukurtoje skirtoje svetainėje www.pasvaliodirva.lt:

2013–2014 m. vykdyto tarptautinio projekto „Tarpvalstybinio verslui palankių bibliotekų tinklo kūrimas“ metu sukurtas interneto svetainė <http://verslui.pasvalys.lt/>. Pradėtos teikti elektroninės paslaugos verslininkams.

2015 m. pradėtas organizuoti informavimo, mokymo ir motyvavimo veiklų ciklas „Verslas ir lyderystė“. Jis skirtas verslumo ir integravimosi į darbo rinką ugdyti bei specialioms įgūdžiams įgyti. Parengtos atitinkamos mokymų programos.

Toliau buvo organizuojami kiti verslumo ugdymui skirti renginiai: mokymai pagal parengtas mokymo programas, karjeros ugdymo seminarai „Pasirinkti profesiją“, „Planuoti karjerą“, „Susirasti darbą“, „Ugdyti verslumą“. Tęsiasi jaunimo susitikimai su Pasvalio krašto verslo lyderiais, organizuojama „Amatų diena“, vizitai į verslininkų įmones rajono seniūnijose.

Jauniesiems verslininkams ir ūkininkams sukurta programa „QR kodai versle“. Esant pageidavimui, programoje gali dalyvauti visi (5–9 kl. moksleiviai, suaugusieji), norintys išmokti naudotis QR kodais (ne vien jų pritaikymu versle).

Sparčiai daugėja edukacinių programų. Bibliotekos siūlomos edukacinės programos tapo vienu iš lankytojų traukos veiksniu, tad šiai veiklai skiriamas itin didelis dėmesys. Šią tendenciją iškalbingai byloja statistiniai duomenys. 2015 m. buvo vestos 37 edukacinės pamokos pagal edukacines programas, jose dalyvavo 658 dalyviai. Pamokos vyko ne tik bibliotekos Mokymų klasėje. Mariaus Katiliškio viešosios bibliotekos specialistai vyko ir į kaimo bibliotekas, daugiafunkčius centrus bei sutrikusio intelekto žmonių užimtumo centrą „Viltis“. Ypač didelio populiarumo sulaukė virtuali edukacija žaidimas „Surask ir pažink Pasvalio rajono kultūros paveldo nekilnojamus objektus“ ir įdomybių testas apie Pasvalio kraštą. Per metus vyko net 332 e. gido seansai.

2021 metais rajono bibliotekose buvo 53 veikiančios edukacinės programos: VB – 12; kaimo padaliniuose – 31, miesto padalinyje – 10. Iš viso vesta edukacinių užsiėmimų – 244, iš jų VB – 80; kaimo padaliniuose – 152, miesto padalinyje – 12. Viso dalyvavusių edukacinėse programose – 4744; iš jų VB – 1954, kaimo padaliniuose – 2281, miesto padalinyje – 509.

Interneto svetainė edukatoriams <http://edukacija.psvb.lt>, skirta skaitmeninės kompetencijos ugdytojams. Joje jie gali dalintis savo žiniomis ir patirtimi, talpinti sukurtas mokymo programas, pamokų planus, praktines užduotis, pateiktis ir kitą informaciją, naudingą ugdymo procesui.

Pastaraisiais metais ypač populiarėja vaizduotę žadinanti edukacinė programa „Po žvaigždėtų dangumi“, kurios vedėjas yra edukatorius, direktorės pavaduotojas ūkio ir bendriesiems reikalams Dainius Vareika.

Nenutrūkstantis kvalifikacijos kėlimo procesas. Sparti informacinių technologijų plėtotė skatina keistis pačioms bibliotekoms ir bibliotekininkams. Bibliotekos veiklos kokybę lemia darbuotojo išsimokslinimas, nuolatinis kvalifikacijos kėlimas, savišvieta, aktyvus dalyvavimas bendruomenės gyvenime. Organizuojant metodinę veiklą didžiausias dėmesys skiriamas naujų darbo formų paieškoms, bibliotekininkų žinioms ir įgūdžiams tobulinti, ugdyti kūrybingumą, savarankiškumą, atsakomybę.

Bibliotekos darbuotojai nuolat kelia profesinę kvalifikaciją. Tobulinasi individualiai, dalyvauja specializuotuose renginiuose: konferencijose, teoriniuose bei praktiniuose seminaruose, kurias organizuoja Vilniaus universitetas, Lietuvos nacionalinė Martyno Mažvydo, Panevėžio apskrities Gabrielės Petkevičaitės-Bitės viešoji bibliotekos.

Kiekvieną savaitę bibliotekoje vyksta skyrių vedėjų, o kartą per mėnesį – visų darbuotojų pasitarimai – Metodinės dienos, kuriuose analizuojama struktūrinių padalinių ir bendroji bibliotekos veikla. Administracija pagal kompetenciją, savo posėdžiuose nagrinėja bibliotekos veiklos klausimus, kai nebūtina kviešti visuotinio darbuotojų pasitarimo.

Pavyzdžiui, 2016-aisiais 52 profesionalūs bibliotekininkai ir 4 kvalifikuoti specialistai kėlė profesinę kvalifikaciją, kai kurie po keletą kartų. Tų pačių metų lapkričio mėnesį Mariaus Katiliškio viešojoje bibliotekoje organizuotas seminaras „Pozityvus mąstymas ir bendravimas, harmoningų santykių kolektyve ir su skaitytojais kūrimas“, kurį vedė „Asmenybės brandos centro“ direktorė Aurelija Lingienė.

Tuo tarpu 2021-aisiais, dėl koronaviruso pandemijos daugiausia mokymų vyko nuotoliniu būdu. Profesinę kvalifikaciją kėlė 60 bibliotekos darbuotojų. Jie dalyvavo daugiau kaip 90 kvalifikacijos renginių, iš jų – apie 90 proc. vyko nuotoliniu būdu. Įvairiuose mokymuose ir kituose kvalifikacijos kėlimo renginiuose darbuotojai iš viso praleido 2 596 val. Darbuotojai savo žinias tobulino šiose pagrindinėse srityse: informacinių technologijų naudojimo ir naujų, interaktyvių paslaugų bibliotekose kūrimo, darbo su autizmo spektro ir kitų kalbos ir elgesio sutrikimų, specialių poreikių turinčiais asmenimis ir neįgaliaisiais, biblioterapijos, ankstyvojo skaitymo, istorijų pasakojimo metodo taikymo bibliotekose ir edukacinių programų kūrimo, kultūros paveldo, kultūrinės edukacijos sistemos tobulinimo, psichologinės ir emocinės sveikatos, literatūros naujienų ir sklaidos, naujų darbo priemonių ir programų pristatymų, darbų saugos, viešųjų pirkimų, ir kt. Taip pat stebėjo renginius, susijusius su rinkimų pokyčiais ir prognozėmis, projektų finansavimu ir gerąja patirtimi, žmogaus teisėmis bei kitomis bendromis kultūrinio, visuomeninio, socialinio gyvenimo aktualijomis. Viešosios bibliotekos specialistai dalyvavo įvairių kultūros institucijų diskusijose, forumuose, Panevėžio regiono bibliotekų specialistų darbo grupių veikloje.

16. Struktūriniai pokyčiai

Nors per 14 metų rajone veikiančių bibliotekų skaičius nesikeitė, tačiau struktūrinių pokyčių nemažai įvyko. Bibliotekos struktūros pertvarkas diktuoja optimalesnės darbinės veiklos paieškos, darbuotojų krūvių perskirstymai ir lankytojams plečiamų paslaugų spektras.

2008 m. pertvarkius Informacijos ir kraštotyros skyrių, įsteigtas Krašto kultūros dokumentavimo centras, kurio pagrindu tapo 1999 m. įkurtas Rankraštynas. Jame kaupiami ir saugomi dokumentai apie Pasvalio kraštą: rankraščiai, įvairūs autentiški dokumentai, jų kopijos, autografuotos knygos. Tais pačiais metais, sujungus interneto ir užsienio kalbų skaityklas, įsteigta informacijos leidinių skaitykla su 5 kompiuterizuotomis darbo vietomis.

Vartotojų aptarnavimo kokybė pagerėjo, kuomet 2009 m. į naujas patalpas buvo perkelta Mariaus Katiliškio viešosios bibliotekos Interneto skaitykla.

Nuo 2016 m. sausio 1 d. veiklą pradėjo Inovacijų, metodikos ir informacijos išteklių centras, sujungęs Dokumentų komplektavimo skyrių ir etatus, nepriskirtus jokiai skyriui. Panaikintas direktorės pavaduotojos etatas, jos funkcijas atlieka minėto centro vedėja.

Nuo 2018 m. vasario 1 d. įsteigtas Vartotojų aptarnavimo centras (VAC), sujungęs Skaitytojų aptarnavimo, Vaikų literatūros ir informacijos, Mokymo ir dokumentavimo skyrius. Taip pat duris atvėrė naujas bibliotekos padalinys – Atviras Jaunimo centras. Tai padaryta dėl efektyvesnės veiklos, geresnių ir patogesnių sąlygų vartotojams ir darbuotojams, siekiant išvengti kai kurių funkcijų dubliavimosi, įvertinus darbo pasiskirstymą.

2019 metai buvo ypatingi tuo, kad renovavus dalį Mariaus Katiliškio viešosios bibliotekos, atsivėrė naujos erdvės vaikams ir jaunimui: III a. įkurta Vaikų erdvė ir IV a. (mansardoje) – Šeimos kambarys, Žaisloteka, Edukacijų erdvė ir Atviras Jaunimo centras, kur galima leisti laisvalaikį jaukiai, kūrybingai, kultūringai ir naudingai. Tais pačiais metais bibliotekoje atkurtas lėlių teatras „Kaukutis“.

2020 m. baigus įgyvendinti projektą „Paslaugų ir asmenų kokybės gerinimas Pasvalio rajono Savivaldybėje 2019–2020m.“, Mariaus Katiliškio viešojoje bibliotekoje sukurta Vieno langelio paslauga, įdiegta savitarnos sistema.

2021 m. Pasvalio Mariaus Katiliškio viešojoje bibliotekoje, Joniškėlio miesto bibliotekoje ir kaimo padaliniuose buvo 53 darbuotojų etatai. Dalis jų dirbo nepilnu etatu, tad iš viso rajono bibliotekose dirbo 66 asmenys, iš jų – 56 kultūros ir meno darbuotojai.

2008 m. Mariaus Katiliškio viešojoje bibliotekoje ir jos padaliniuose užsiregistravo 8 897 skaitytojai (23,7 proc. rajono gyventojų), o 2020 m. – 6 395. Per tą patį laikotarpį rajono gyventojų skaičius sumažėjo nuo 32 322 (2008 m.) iki 22 829 (2020 m.).

Ne tik registruotų vartotojų, bet ir apskritai tiesioginių apsilankymų skaičius bibliotekose 2019–2021 m. mažėjo ne tik nepalankiai besiklostančios demografinės padėties. Tam didelės įtakos turėjo dėl koronaviruso pandemijos įvesti griežti karantino apribojimai. Tuo tarpu virtualių apsilankymų skaičius per karantiną labai padidėjo – nuo 25 919 (2019 m.) iki 74 968 (2020 m.). Jau daugelį metų aktyviausia bibliotekos vartotojų grupė yra vaikai iki 14 metų.

17. Tos pačios mažėjančio fondo komplektavimo bėdos

Biblioteka komplektuoja universalus profilio dokumentų fondą. Prioritetas skiriamas kraštotyros spaudinių fondui bei dokumentams, atliekantiems kultūros ir intelektualinio paveldo tęstinumo, sklaidos ir kūrybiškumo funkcijas. Kasmet kartojosi ta pati „amžina problema“ – nepakanka lėšų naujiems leidiniams įsigyti.

2008 m. rajono bibliotekose buvo sukaupta 312 015 vnt., 49 tūkst. pavadinimų dokumentų. M. Katiliškio viešojoje bibliotekoje – 97 260, kaimo bibliotekose – 214 755. Prioritetas buvo skiriamas žinyrams, žodynams, enciklopedijoms. Pažymėta, kad toliau lieka skurdus kaimo bibliotekų fondas. Per 2008 m. gauta 25 443 naujų spaudinių, iš jų Pasvalio M. Katiliškio viešajai bibliotekai teko 8 356, kaimo bibliotekoms – 17 087. Nauja literatūra tesudarė tik 8,2 proc. viso turimo fondo. Nurašyta 26 378 egz. spaudinių. Parama sudarė 23 proc. nuo visų gautų dokumentų. Knygų skyrė Lietuvos bibliotekininkų draugija, UAB „Mūsų knyga“, Mykolas Karčiauskas dovanojo 120 knygų, Kazys Saja – 108, kun. Algirdas Paliokas – 132, Petras Palilionis – 25 ir kt.

2009-ieji bibliotekos fondų komplektavimo istorijoje buvo vieni prasčiausių. Įsibėgėjusi ekonominė krizė neaplenkė ir bibliotekų. Tais metais, lyginant su 2008-aisiais, fondai sumažėjo 17 718 egz. Tai visų pirma lėmė periodinių leidinių sumažėjimas (2,07 proc.). Naujiems leidiniams skirtas lėšas smarkai apkarpė tiek Kultūros ministerija, tiek rajono Savivaldybė. 2009 m., lyginant su 2008 m., net 6 578 vnt. dokumentų gauta mažiau. Lyginant su 2008 m. nurašyta 9 905 vnt. dokumentų daugiau. Tarp nurašytų knygų ir tos, kurių 15–20 metų niekas nebuvo paėmęs į rankas.

2010 m. Bibliotekos veiklos ataskaitoje pažymėta, kad skiriamų lėšų komplektavimui mažinimas veda prie vis labiau ryškėjančio ji nuvertėjimo ne tik kiekybine, bet ir kokybine prasme. Ypač tai pajunta kaimo bibliotekos, mažai gaudamos naujų knygų. „Joms kyla grėsmė prarasti vieną iš pagrindinių savo funkcijų: išsaugoti rašytinį paveldą, skatinti skaitymą“, – teigiama bibliotekos ataskaitoje.

2021 m. gruodžio 31 d. rajono bibliotekų dokumentų fondą sudarė dvylika Mariaus Katiliškio viešosios bibliotekos ir 32 kaimo bibliotekų padalinių dokumentų fondai. Juose sukaupta 247 804 fiz. vnt. 61 365 pavadinimų dokumentų.

Užsienio kalbų skaityklos fondą sudaro dvi dalys: bibliotekos dokumentai užsienio kalbomis ir Lietuvos–Prancūzijos asociacijos Pasvalio skyriui priklausantys dokumentai. Tad fonde dominuoja literatūra prancūzų kalba. Antrą vietą užima leidiniai anglų kalba. Toks fondo kalbinis pasiskirstymas nebeatitinka vartotojų poreikių, nes vis labiau didėja literatūros anglų kalba paklausa. Prancūzų kalbos fondas beveik nebenaudojamas. Nežiūrint mokyklų ir švietimo skyriaus pastangų, rajono mokyklose šią kalbą renkasi vis mažiau moksleivių. Tad Užsienio kalbų skaityklos fondas nebeatlieka savo paskirties, įteisintos nuostatuose – būti informacine baze užsienio kalbų mokymui ir mokymuisi.

18. Nė viena kaimo biblioteka nebuvo uždaryta

Jau daugelį metų rajono bibliotekų tinklo struktūra nesikeičia. Pasvalio rajono Savivaldybės teritorijoje toliau veikia 33 bibliotekos: Pasvalio Mariaus Katiliškio viešoji ir jai pavaldžios Joniškėlio miesto bei 31 kaimo biblioteka. Jos viena nuo kitos nutolusios vidutiniškai 8,5 km spinduliu.

Per 14 metų kaimo bibliotekose įvyko daug teigiamų pokyčių. Į naujas suremontuotas patalpas perkeltos ar baigtos atnaujinti Norgėlių, Jurgėnų, Deglėnų, Kiemėnų, Pajiešmenių, Tetirvinių, Ustukių, Pušaloto, Vaškų, Valakėlių, Švobiškio kaimų bibliotekos.

2010 m. dešimt kaimo bibliotekų veikė mokyklų patalpose, o po penkerių metų, 2015-aisiais, aštuonios kaimo bibliotekos įkurdintos tose pačiose patalpose su daugiafunkciais centrais. Deja, daugelio kaimo bibliotekų inventorių susidėvėjęs ir morališkai pasenęs.

Labai reikalingas remontas Joniškėlio miesto, Kriklinių, Raubonių kaimo bibliotekose.

Kaip sėkmės pavyzdį galima pateikti Vaškų Vandos Zaborskaitės kaimo bibliotekos virsmą į šiuolaikinį modernų daugiafunkcį miestelio kultūros židinį. Renovuotoje bibliotekoje 2019 m. šiuolaikinėmis technologijomis ir inovatyviais sprendimais atnaujina prof. V. Zaborskaitėi skirta ekspozicija: sukurti trys interaktyvūs standai ir informacinis-educacinis terminalas.

Paskutinė džiugi naujiena – 2022 m. gruodžio 2 d. Pušaloto miestelio biblioteka iš buvusios mokyklos perkelta į seniūnijos administracinio pastatą.

19. Poezijos mylėtojai kviečiami prie Pyvesos ir į Vaškus

Kiekviena kaimo biblioteka turi ne tik savo lankytojus, bet ir tradicinius renginius. Iš jų savo žinomumu ir plačia dalyvių geografija išsiskiria iš kaimo bibliotekų organizuojamų tradicinių renginių „Naktinius skaitymai prie Pyvesos“ ir konkursas „Eilėraščio menas ir jo interpretacija“.

Diliausią kaimo biblioteka su rajono literatų klubu „Užuovėja“ ir „Atžalyno“ bendruomene 2009 m. pakvietė į pirmuosius „Naktinius poezijos skaitymus prie Pyvesos“. Renginys buvo skirtas Lietuvos vardo paminėjimo tūkstantmečiui. Nuo to laiko jis vyksta kasmet ir kasmet stebina savo įvairove. Pavyzdžiui, 2014 metas šeštieji „Naktiniai skaitymai prie Pyvesos“ buvo pavadinti „Donelaitiška naktigone“. Juose dalyvavo literatai iš Joniškio, Marijampolės, Šiaulių, Panevėžio, Kupiškio, Biržų, Kauno, Raseinių bei Pasvalio rajonų. Pagrindinė renginio viešnia – poetė, eseistė bei žurnalistė Sara Poisson, pateikusi savo kūrybos, dvelkusios modernios išraiškos ir filosofiškos minties sinteze. Kadangi poezija neatskiriama nuo muzikos, pakviestas Lietuvoje žinomas multiinstrumentalistas Saulius Petreikis. Gausybe skirtingų instrumentų grojantis atlikėjas skaitymuose muzikavo su violončelininke Dovile Jaciunskaitė bei mūsų kraštiečiu, vargonininku bei chorvedžiu Rimvydu Mitkumi. Dvelkdami egzotika ir archaika, trio kūriniai puikiai derėjo su poezija, nuostabiu gamtos prieglobsčiu, degančiais laužais, ramia upės tėkme.

2015 m. Vaškų bibliotekai suteiktas profesorės Vandos Zaborskaitės vardas. Nuo metų bibliotekininkės Aldonos Oniūnienės iniciatyva su Vaškų gimnazija kasmet gruodį organizuojamas kūrybinis raiškos konkursas „Eilėraščio menas ir jo interpretacija“. Konkurso darbų vertinimo komisijai vadovauja prof. V. Zaborskaitės dukra Virgilija Stonytė.

Jau pirmajame konkurse sulaukta per 50 dalyvių iš Pasvalio, Panevėžio, Radviliškio rajono mokyklų. 2022 m. gruodį vykęs aštuntasis konkursas „Eilėraščio menas ir jo interpretacija“ buvo ypatingas – paminėtos iš Vaškų kilusios profesorės V. Zaborskaitės šimtosios gimimo metinės. Tarp komisijos narių buvo ir literatūrologas Virginijus Gasiliūnas. Dvi pirmąsias vietas ir pinigines premijas pelnė moksleivės iš Biržų ir Akmenės rajono.

20. Lėtesni nei tikėtasi bibliotekos erdvių modernizacijos žingsniai

Baigiantis 2022-iesiems Pasvalio Mariaus Katiliškio viešoji bibliotekos erdvės mažai kuo primena 2008 m., kuomet kone pro visus langus švilpė vėjas, o daugelio patalpų sienos nuo sovietmečio nebuvo mačiusios dažų. Tačiau bibliotekos žingsniai nebuvo tokie spartūs, kokių tikėtasi. Apie užsitęsusią bibliotekos renovaciją, jos priežastis visuomenė ne kartą buvo informuota rajono laikraštyje „Darbas“. Tad šioje apžvalgoje primenami tik svarbiausi bibliotekos pastato modernizacijos momentai.

Įgyvendinus Europos Sąjungos struktūrinių fondų lėšomis finansuotą 2012–2014 m projektą „Tarpvalstybinio verslui palankių bibliotekų tinklo kūrimas“, atnaujinta Mariaus Katiliškio viešosios bibliotekos pastato dalis – įrengta konferencijų salė su multimedija, oro kondicionavimo sistema, interneto prieiga. Informacijos ir mokymo skyriuje įkurtas Verslo informacijos centras, nupirkti baldai ir kompiuterinė įranga, įrengta 10 darbo vietų mokymo klasė, kuri aprūpinta nešiojamaisiais kompiuteriais, multimedija, interaktyvia lenta.

2020–2021 m. įgyvendinus projektą „Pasvalio Mariaus Katiliškio viešosios bibliotekos, infrastuktūros modernizavimas“ neatpažįstamai pasikeitė 2–4 aukšto patalpos: įrengta nauja ekspozicijų erdvė, skirta rašytojui Mariui Katiliškiui; įsigyta naujų baldų ir įrangos rašytojo Jono Mikelinsko bibliotekoje, poilsio zonoje, virtuvėje, knygų saugykloje, archyve, dušinėje ir tualetuose, administracinėse patalpose, skaitykloje, Garso ir vaizdo įrašų studijoje, serverinėje, oranžerijoje.

Tačiau tolesni bibliotekos modernizacijos darbai sustojo 2021 m. Tarptautinis projektas „Tarptautinis bibliotekų tinklas patrauklios aplinkos sukūrimui ir pažeidžiamų grupių socialinės sanglaudos stiprinimui (CommunityHub)“, finansuojamas iš 2014–2020 metų Europos kaimynystės priemonės Latvijos, Lietuvos ir Baltarusijos bendradarbiavimo per sieną programos, dėl susiklosčiusios nepalankios politinės situacijos buvo sustabdytas. Liko nesuremontuotas pirmasis aukštas, skirtas suaugusiesiems vartotojams aptarnauti ir bibliotekos prieigai, taip pat prarastos lėšos naujiems baldams įsigyti.

2022 m. pavasarį UAB „Svalex“ atnaujino bibliotekos pirmojo aukšto erdvių rekonstrukciją, tačiau visi numatyti darbai nebuvo baigti, kaip tikėtasi, iki metų pabaigos.

21. „Laskavo Prosimo“

Toks ukrainietiškas užrašas, lietuviškai reiškiantis „Maloniai prašom“, mėlynos geltonos vėliavos fone ant visų šalies viešųjų bibliotekų, tarp jų ir Pasvalio Mariaus Katiliškio viešosios bibliotekos, durų atsirado 2022 metų pavasarį.

Prasidėjus Rusijos karinei agresijai prieš Ukrainą, į Lietuvą atvyko tūkstančiai karo pabėgėlių iš broliškos šalies – daugiausia moterų su vaikais. Per šimtą ne savo noru tėvynę palikusią ukrainiečių prieglobstį rado ir Pasvalio krašte.

Mariaus Katiliškio viešoji biblioteka ir jos padaliniai ukrainiečiams svetingai atvėrė duris. Biblioteka pasiūlė nemokamai naudotis visoms jos teikiamoms, pradedant interneto skaityklomis, baigiant kvapų ir ramybės kambariu.

Kol kas jaučiamas didelis ukrainietišku knygų stygius. 2022-ųjų vasarą iš Nacionalinės Martyno Mažvydo bibliotekos gauta apie 20 ukrainietišku knygų, daugiausia vaikiškų. Metų pabaigoje biblioteką pasiekė „Mažasis ukrainiečių-lietuvių kalbų žodynas“, kurį išleido Lietuvių kalbos institutas, Kyjivo Taraso Ševčenkos nacionalinis universitetas ir „Ukrainos“ universiteto Lucko visuomenės vystymosi institutas. Tikimasi, kad minėtas leidinys leis greičiau ukrainiečiams pramokti lietuvių kalbos. Prieglobstį nuo karo Pasvalyje radusiems ukrainiečiams bibliotekoje vyksta kursai, kuriuos organizuoja rajono Švietimo pagalbos tarnyba.

22. Bibliotekos įvaizdžio kūrimas ir jo sklaida

„Mes savo vizijoje biblioteką vadiname moderniais dvasios namais. Norime, kad juose būtų gera, šilta, jauku, kvėpėtų kava, o įvairaus amžiaus ir poreikių lankytojai gautų profesionalias ir informatyvias paslaugas. Manau, kad Mariaus Katiliškio viešoji biblioteka turi savo vietą visuomenėje“, – kalbėjo direktorė D. Abazoriuvienė 2016 m. įžanginiame renginyje, skirtame „Bibliotekų metams“ paminėti.

Mūsų biblioteka yra matoma ir girdima ne tik šalyje. Kasmet apie Pasvalio Mariaus Katiliškio viešosios bibliotekos ir jo padalinių veiklą pasirodė daugybė publikacijų rajono, šalies ir užsienio tradicinės spaudos ir internetiniuose puslapiuose.

2009 m. apie bibliotekos veiklą pasirodė 85 publikacijos rajono, šalies ir užsienio spaudos puslapiuose. Iš jų apie 20 straipsnių parašė patys bibliotekos darbuotojai. TV „Langs“ parengti 32 reportažai rodyti laidoje „Bendruomenių valanda“ TV „Langs“. Vieną reportažą apie bibliotekos veiklą išgirdo populiarios Lietuvos radijo laidos „Ryto garsai“ klausytojai.

2016 m. apie rajono bibliotekas ir jų veiklą išspausdinta 212 straipsnių: 41 vietinėje spaudoje, 21 – respublikinėje, 150 – internete. Bibliotekos darbuotojai parengė ir perskaitė 13 pranešimų Lietuvos ir užsienio bibliotekose.

2019 m. apie bibliotekas ir jų veiklą buvo išspausdinti 364 straipsniai: 80 vietinėje spaudoje, 16 – respublikinėje, 268 – virtualioje erdvėje.

Fondo „Į laisvę“ Lietuvos filialas 2008 m. išleido bibliotekos darbuotojos, kraštotyrininkės Vitalijos Kazilionytės sudarytą knygą „Sakalai parskrido: Julijonas Būtėnas atminties liudijimuose“. Kitąmet pasirodė jos sudaryta Kanadoje gyvenusio kraštiečio Česlovo Senkevičiaus novelių knyga „Trys iki šimto“ ir leidinys „Pasvalia: Pasvalio krašto e. biblioteka“, kurioje pristatyta virtuali krašto kultūros paveldo informacinė sistema.

Bibliotekų kolektoariaus ir žurnalo „Tarp knygų“ redakcijos paskelbtame konkurse „Lietuvos bibliotekų fondų komplektavimas: realijos ir perspektyvos“ V. Kazilionytės rašinys „Knyga bekonų valstybėje: realybė ir viltys“ pelnė pirmąją vietą.

Išleistas konferencijos pranešimų rinkinys „Vientisos kultūros paveldo skaitmeninės erdvės kūrimas: nuo PASVALIOS iki EUROPEANOS“. Rengiami bibliografijos sąrašai „Pasvalio M. Katiliškio viešoji biblioteka spaudoje“ bei virtualios bibliotekos renginių kronikos.

Nuo 2012 metų balandžio mėn. Lietuvos savivaldybių viešųjų bibliotekų asociacijos prezidentė jau kelintą kadenciją iš eilės renkama Mariaus Katiliškio viešosios bibliotekos direktorė D. Abazoriuvienė. Direktorė taip pat yra šalies bibliotekų tarybos narė bei Lietuvos savivaldybių asociacijos švietimo, mokslo ir kultūros komiteto narė.

Direktorės D. Abazoriuvienės vadovaujamų savivaldybių viešųjų bibliotekų dalykinių-pažintinių kelionių ir konferencijų metu užsienio šalių bibliotekas skaityti pranešimai, kuriuose viešinta ir Pasvalio bibliotekos veikla. 2015 m. Lvovo universiteto bibliotekoje D. Abazoriuvienė skaitė pranešimą „Lietuvos viešosios bibliotekos ir visuomenė: kaitos kelias“. Pirmojoje dalyje kolegoms iš užsienio šalių direktorė pristatė Lietuvos savivaldybių viešųjų bibliotekų asociacijos veiklą, o antroji dalis buvo skirta Pasvalio Mariaus Katiliškio viešosios bibliotekos projektinei veiklai – papasakota apie „Pasvalią“, bibliotekos ir verslo ryšius bei kitus naujus projektus. 2016 m. Helsinkyje skaitytas pranešimas „Pasvalio bibliotekos modernizavimas: per verslą ir su verslu“, Vilniuje – „Asociacija ir biblioteka modernioje visuomenėje ir mokymosi visą gyvenimą procese“. Tais pačiais metais bibliotekos vadovė, kaip šalies Savivaldybių viešųjų bibliotekų asociacijos prezidentė, atstovavo Lietuvai Tarptautinės bibliotekų asociacijų ir institucijų (IFLA) Generalinė asamblėjos konferencijoje, kuri 2016 m. rugpjūčio 13–19 d., JAV Ohajo valstijos sostinėje Kolambuse (Columbus).

2019 m. direktorė D. Abazoriuvienė Ispanijos bibliotekose dalyvavo stažuotėje „Tarptautinės tarpinstitucinės žinių dalijimosi praktikos LT-ESP“. Tais pačiais metais ji skaitė pranešimus: „Bibliotekos erdvių įveiklinimas vaikų ir jaunimo verslumo ugdymui“ (Pasvalys), „Lietuvos savivaldybių viešųjų

bibliotekų asociacija prieš 20 metų ir šiandien“ (Marijampolė), „Savivaldybių viešųjų bibliotekų erdvių įveiklinimas, įgyvendinant Europos Sąjungos struktūrinių fondų projektus“ (Vilnius).

2013 m. pabaigoje rajono gyventojams buvo išplatinta anketa „Pasvalio rajono (kaimo) bibliotekų įvaizdis ir paslaugos“. Ja buvo siekiama sužinoti, kaip gyventojai vertina miesto ir kaimo bibliotekas, jų teikiamas paslaugas, kokybę, bibliotekų darbo laiką ir kt., išsiaiškinti ko gyventojai pageidauja, numatyti priežastis ir priemones, padedančias bibliotekai tapti šiuolaikiška, modernia, patrauklia. 2014 m. buvo apibendrinti apklausos rezultatai ir pristatyti rajono bibliotekininkams bei visuomenei.

Nuo 2014 m. rajone pradėta minėti Kultūros diena ir teikiamos „Skrudės“ nominacijos. Pirmoji „Skrudė“ atiteko, šviesaus atminimo Meškalaukio kaimo vyresniajai bibliotekininkei Genei Rakauskienei (1952–2021). Bibliotekininkė nominaciją pelnė už ilgametį ir nuoširdų darbą, naujas ir reikšmingas iniciatyvas, profesionalų renginių organizavimą, kultūros tradicijų gaivinimą.

2015 m. Nacionalinė Martyno Mažvydo biblioteka atliko tyrimą (BIX) – vertino savivaldybių viešųjų bibliotekų (SVB) veiklą. Išskirti keturi vertinimo kriterijai – teikiamos paslaugos, naudojimas biblioteka, jos veiksmingumas ir plėtra. Pasvalio Mariaus Katiliškio viešoji biblioteka gavo aukščiausią įvertinimą – 4 auksines žvaigžduotes.

Biblioteka dalyvauja Nacionalinėje savanorystės programoje, yra akredituota ir įtraukta į duomenų bazę www.buksavanoriu.lt

2017 m. Lietuvos savivaldybių viešųjų bibliotekų asociacijos organizuotame Metų nominacijos konkurse, Vaškų kaimo biblioteka pripažinta „Kūrybiškiausia biblioteka“ – už įdomias iniciatyvas skaitymo skatinimo srityje.

Per pastaruosius kelerius metus išpopuliarėjo nauja bibliotekos veiklos viešinimo priemonė – filmuoti pasakojimai. Juos kuria Mariaus Katiliškio viešosios bibliotekos direktorės pavaduotojas ūkio ir bendriesiems reikalams, edukatorius Dainius Vareika. Iš jo sukurtų filmukų galima paminėti šiuos: „Viešųjų bibliotekų projektai“ (scenarijaus autorė D. Abazoriuvienė), „Pasvalio Mariaus Katiliškio viešosios bibliotekos naujų erdvių atidarymas“, „Lietuvos savivaldybių viešųjų bibliotekų asociacijai – 20 metų“ (scenarijaus autorė D. Abazoriuvienė)

Bibliotekos darbuotojai dalyvavo ir dalyvauja sprendžiant bendrus rajono kultūros politikos strategijos formavimo klausimus. Krašto kultūros dokumentavimo centro vedėja V. Kazilionytė ilgą laiką buvo rajono Savivaldybės kultūros tarybos narė. 2019–2023 m. Savivaldybės tarybos kadencijos laikotarpiu rajono Kultūros tarybai pirmininkės pareigos patikėtos Mariaus Katiliškio viešosios bibliotekos Inovacijų, metodikos ir informacijos išteklių valdymo centro vedėjai Audronei Likienei. Pasvalio krašto garbės piliečio vardo suteikimo komisijos narė bei krašto kultūros ir istorijos žurnalo „Šiaurietiški atsivėrimai“ visuomeninės redakcijos administratorė yra direktorė D. Abazoriuvienė.

Ypač vertintina ir solidi bibliotekos įvaizdžio dalis yra valstybinių apdovanojimų įteikimo ceremonija. Net keturis dešimtmečius Diliauskų bibliotekoje išdirbusi Konstancija Vinkelienė 2009 m. buvo apdovanota Lietuvos didžiojo kunigaikščio Gedimino ordino medaliu. Po dešimties metų, 2019-ųjų liepos 6-ąją – Mindaugo karūnavimo (Valstybės) dieną – Prezidentė Dalia Grybauskaitė ordino „Už nuopelnus Lietuvai“ medalį įteikė Mariaus Katiliškio viešosios bibliotekos direktorei, Lietuvos savivaldybių viešųjų bibliotekų asociacijos prezidentei Danguolei Abazoriuvienei.

Pelnyti ir kiti reikšmingi apdovanojimai. 2016 metais Lietuvos Kultūros ministerijos garbės ženklu „Nešk savo šviesą ir tikėk“ 2016 m. bibliotekos direktorei D. Abazoriuvienei skirtas už nuopelnus Lietuvos kultūrai ir menui, bendruomeniškumo stiprinimą, už asmeninę atsakomybę, kuriant kultūrinę ir dvasinę aplinką. 2019 m. geriausia Lietuvos metų bibliotekininke pripažinta Vaškų Vandos Zaborskaitės bibliotekos vyriausioji bibliotekininkė Aldona Oniūnienė, 2022 m. Panevėžio apskrities Gabrielės Petkevičaitės-Bitės viešosios bibliotekos skiriamą apdovanojimą „Ad astra“ pelnė Mariaus Katiliškio viešosios bibliotekos Vartotojų aptarnavimo centro vyresnioji bibliotekininkė Toma Mikalajūnaitė.

Šiuolaikinis bibliotekininkas neįsivaizduojamas ne tik be savo profesinių žinių, bet ir be pedagogams, psichologams, socialiniams darbuotojams būtinų įgūdžių. Jo veiklos kokybei lemiamos reikšmės turi išsilavinimas, nuolatinis kvalifikacijos kėlimas, savišvieta, aktyvus dalyvavimas

bendruomenės gyvenime. Tad visuomet didelis dėmesys skiriamas bibliotekininko kūrybingumo, savarankiškumo, atsakomybės už savo darbą ugdymui. Tam skirti kasmet organizuojami įvairūs mokymai, seminarai, konferencijos, metodiniai seminarai, kuriuos organizuoja Nacionalinė Martyno Mažvydo, Panevėžio apskrities viešoji G. Petkevičaitės-Bitės biblioteka, Vilniaus universitetas bei kitos kultūros ir švietimo institucijos. Pavyzdžiui, 2015 m. savo profesinę kvalifikaciją kėlė 50 darbuotojų, kai kurie net po keletą kartų. Tais pačiais metais Mariaus Katiliškio viešojoje bibliotekoje suorganizuotas dviejų dienų seminaras „Kūrybiškumas bibliotekininko darbe“. 2017 m. viešojoje bibliotekoje suorganizuotas seminaras: „Biblioteka – kultūrinės nepriklausomybės kūrėja ir bendruomenės stiprinimo garantas“.

Kasmet pildomas metodinės literatūros fondas. Jame kaupiama ne tik bibliotekininkystės literatūra, bet ir vadybos, projektų rengimo, planavimo, kalbotyros metodiniai patarimai, enciklopedijos, žodynai, žinyai.

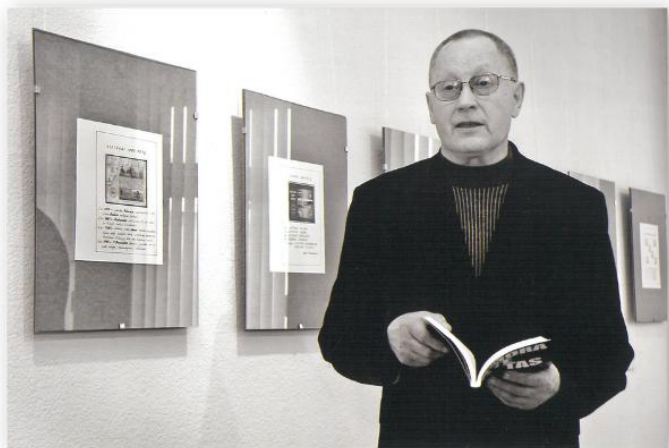
Kiekvieną mėnesį organizuojami pasitarimai profesinės veiklos klausimais, aptariami svarbiausi ir einamieji bibliotekų darbo klausimai. Skatindami darbuotojus nuolat kelti kvalifikaciją, tobulinti profesinį meistriškumą, įvertinti bibliotekininko profesinį pasirengimą ir profesinę patirtį – parengta bibliotekininkų atestavimo tvarka, kasmet organizuojamas geriausio metų bibliotekininko konkursas.

Jau daugelį metų Mariaus Katiliškio viešoji biblioteka palaiko ryšius su Latvijos Respublikos Bauskės, Iecavos ir savo regiono bibliotekomis. 2020 m. buvo užmegzti ryšiai su Baltarusijos Gardino centralizuota bibliotekų sistema ir planuotos įvairios veiklos. Tačiau pasikeitus politinei situacijai bet koks bendradarbiavimas su Rusijos karinę agresiją prieš Ukrainos palaikančios šalies bibliotekomis nutrauktas.

Priedas

2. Nesibaigiantis knygos kelias

Susitikimas su dramaturgu Juozu Glinskiu ir naujausios jo pjesių knygos „Amoralitetas“ pristatymas. 2009 m. vasario 23 d.

Renginys „Su Pasvaliu ir su Knyga“. Susitikimas su kraštiečiais – Vilniaus universiteto dėstytoja dr. Alma Braziūniene ir poetu Vladu Braziūnu. 2010 m. kovo 26 d.

Kraštiečio leidėjo Danieliaus Mickevičiaus knygos „Kaip tiltelis iš širdies į širdį“ sutiktuvs. 2010 m. rugsėjo 18 d.

Susitikimas su kraštiečiu poetu, vertėju, eseistu Petru Palilioniu. Jo eilių rinktinės „Meilės lastras“ ir fotografijų parodos „Vardai ir veidai“ pristatymas. 2016 m. kovo 30 d.

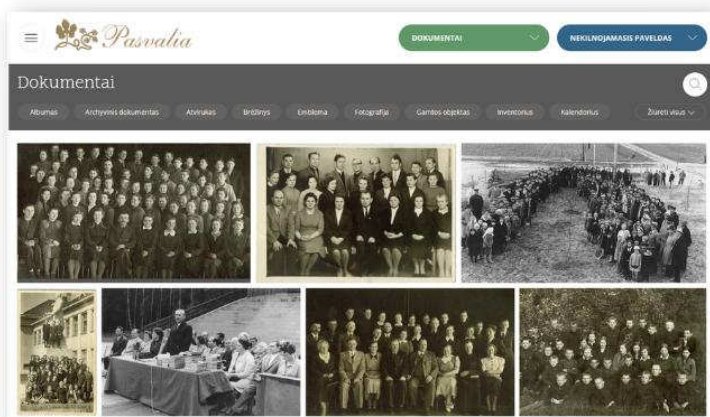

Konferencija-diskusija „Knygos kelias nuo knygnešių iki modernios bibliotekos“. Lektorė prof. dr. Džiuljeta Maskuliūnienė. 2022 m. lapkričio 10 d.

Konferencija-diskusija „Knygos kelias nuo knygnešių iki modernios bibliotekos“. Lektorė Biržų r. savivaldybės J. Bielinio viešosios bibliotekos vyresn. bibliotekininkė Liuda Prunskienė. 2022 m. lapkričio 10 d.

3. PASVALIA – virtualus langas į krašto kultūros ir istorijos pasaulį

*Pasvalio krašto kultūros paveldo e. biblioteka „Pasvalia“.
Sukurta 2009 m.*

*Lietuvos Respublikos kultūros ministro Arūno Gelūno
apsilankymas bibliotekoje. Pristatomas bibliotekos
skeneris „Bookeye 3“. 2011 m. birželio 13 d.*

*Mokslinė konferencija „Vientisos kultūros paveldo
skaitmeninės erdvės kūrimas nuo PASVALIOS iki
EUROPEANOS“. Bibliotekos direktorė Danguolė
Abazoriuvienė pristato VU Komunikacijos fakulteto
strateginės raidos dekaną, Bibliotekininkystės ir informacijos
mokslų instituto direktorių dr. Rimvydą Laužiką. 2010 m.
lapkričio 9 d.*

*Mokslinė konferencija „Vientisos kultūros paveldo
skaitmeninės erdvės kūrimas nuo PASVALIOS iki
EUROPEANOS“. Kalba e. bibliotekos „Pasvalia“
kūrėjas – UAB „DIZI“ vadybininkas Juozas
Markauskas. 2010 m. lapkričio 9 d.*

*Apskritojo stalo diskusija „Atnaujinta PASVALIA – vaidmuo,
svarba, ateitis“. 2017 m. balandžio 25 d.*

*2019 m. pasirašyta sutartis su Lietuvos vyriausiojo
archyvaro tarnyba – susitarimas dėl Pasvalio rajono
skaitmeninių bažnytinių metrikų knygų apsikeitimo.
Lietuvos vyriausiasis archyvaras Ramojus Kraujelis ir
bibliotekos direktorė Danguolė Abazoriuvienė.*

4. Mariaus Katiliškio atminimo kambario modernizacijos etapai

Mariaus Katiliškio atminimo kambario atidarymas. Duris atveria Pasvalio rajono mero pavaduotojas Sigitas Kanišauskas. 1995 m. gruodžio 19 d.

Mariaus Katiliškio atminimo kambarys. 1996 m.

Atnaujinto Mariaus Katiliškio atminimo kambario atidarymas. 2016 m. balandžio 26 d.

Atnaujintame Mariaus Katiliškio atminimo kambarielyje vyksta ekskursijos ir edukacinės pamokos. 2016 m.

Atnaujinto Mariaus Katiliškio atminimo kambario atidarymas. Vyksta Mariaus Katiliškio skaitymais „Mes ir vėl susitinkam mano jaunų dienų auksiniai debesys“. 2021 m. spalio 8 d.

Edukacinė pamoka „Išėjęs sugrįžti: rašytojas Marius Katiliškis“ Pakruojo rajono Žemelio gimnazijos moksleiviams M. Katiliškio atminimo kambarielyje. 2022 m. birželio 22 d.

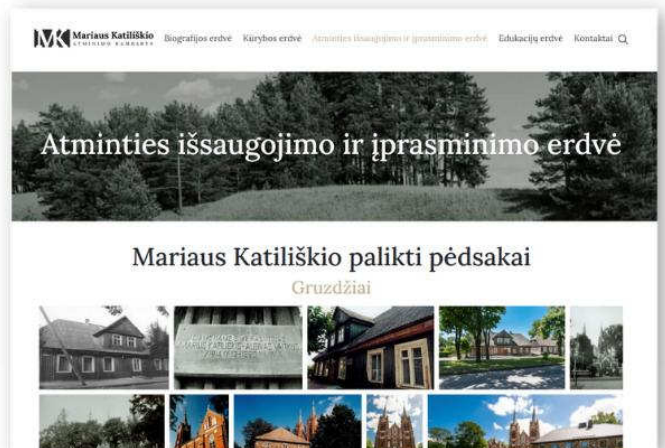
Pasvalio Petro Vileišio gimnazijos dvyliktokų apsilankymas rašytojo Mariaus Katiliškio atminimo kambaryje. 2022 m. gruodžio 7 d.

Tarptautinio poezijos festivalio „Poezijos pavasaris“ dalyviai Mariaus Katiliškio atminimo kambaryje. 2022 m. gegužės 27 d.

Mariaus Katiliškio atminimo kambario autentiški eksponatai. 2019 m.

Virtualus Marius Katiliškio atminimo kambarys (<http://www.katiliskiokambarys.pasvalia.lt/>). Sukurtas 2021 m.

Rašytojo Jono Mikelinso biblioteka su jo knygomis ir daiktais: portretu, kėde ir lagaminu. 2022 m.

5. Mariaus Katiliškio šimtmečio aidas sklido po visą šalį

2014 m. Mariaus Katiliškio skaitymai sutapo su ypatinga proga – šimtosiomis rašytojo gimimo metinėmis. Į vykusius skaitymus pakviesti Lietuvos nacionalinės Martyno Mažvydo bibliotekos Litanikos skyriaus darbuotojai.

Rašytojo Mariaus Katiliškio šimtmečio proga paskelbto Bibliotekos premijos konkurso dalyviai. 2014 m. rugsėjo 19 d.

Mariaus Katiliškio gimimo šimtmečiui skirta „Muzikos ir žodžio valanda“. Rašytojo kūrybą skaito Kauno kamerinio teatro aktorius Vytautas Gasiliūnas. 2014 m. lapkričio 5 d.

Konferencija „Marius Katiliškis, jo kūryba, istorijos laikas ir šiandienos atmintis“, skirta rašytojo Mariaus Katiliškio gimimo šimtmečio jubiliejui. Pranešimą skaito Šiaulių universiteto Literatūros istorijos ir teorijos katedros dėstytojas dr. Nerijus Brazauskas. 2014 m. gruodžio 3 d.

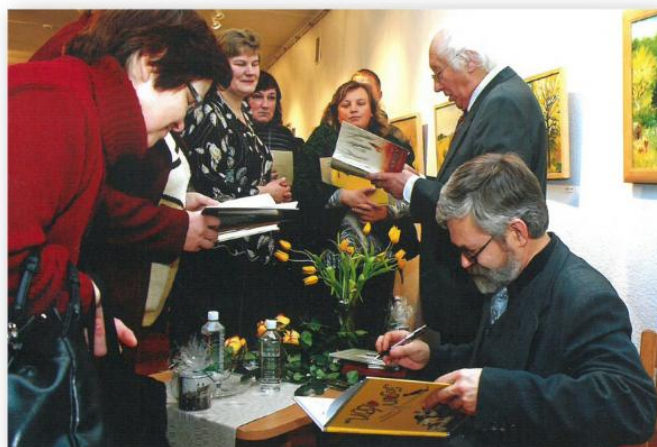
Minėdami Mariaus Katiliškio šimtmetį, bibliotekos darbuotojai apsilankė Utenos rajono miestelyje Saldutiškyje, kuriame prieš atvažiuodamas į Pasvalį dirbo rašytojas. 2014 m. lapkričio 28 d.

6. Ryšiai su kraštiečiais

*Susitikimas su filosofu profesoriumi Algiu Mickūnu.
2008 m. birželio 25 d.*

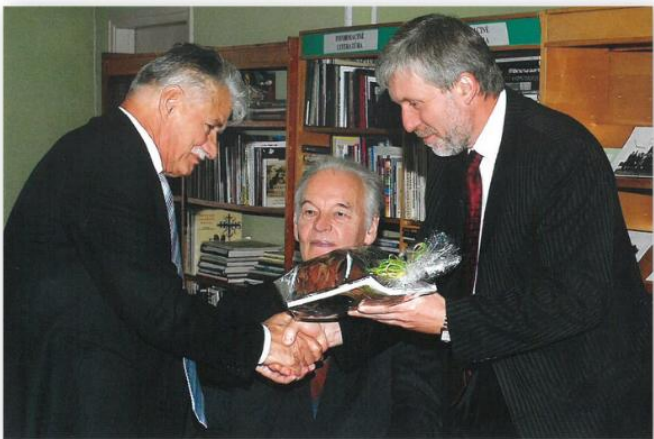
*Miesto dieni skirtas poezijos vakaras su Henriku Algiu
Čigriejumi ir Vladu Braziūnu. 2008 m. gruodžio 4 d.*

*Rašytojo Mykolo Karčiausko jubiliejinis kūrybos
vakaras. 2009 m. kovo 20 d.*

*Kraštiečio rašytojo, žurnalisto Kazimiero Zalenso 85-ųjų
gimimo metinių minėjimas. 2009 m. gegužės 7 d.*

*Vilniaus pasvaliečių bendrijai – 20 metų. 2009 m.
rugsėjo 19 d.*

*Poetės Elvyros Pažemeckaitės knygos „Žiponėlis kielei“
sutiktuvs. 2012 m. vasario 9 d.*

Kazio Sajos knygos „Kinivarpų raštai“ pristatymas Pasvalio Krašto muziejuje. 2013 m. balandžio 25 d.

Susitikimas su kraštiečiu ir bibliotekos bičiuliu, išeivijos filosofu, Ohajo (JAV) universiteto profesoriumi Algiiu Mickūnu. 2013 m. birželio 28 d.

Rimvydo Laužiko knygos „Istorinė Lietuvos virtuvė. Maistas ir gėrimai Lietuvos Didžiojoje Kunigaikštystėje“ pristatymas. 2015 m. gegužės 19 d.

Kraštiečių Anastazija Kanoverskytė-Sučylienė su dukra Jūrate Sučylaite Norgėlių bibliotekos 65-mečio šventėje. 2015 m. spalio 23 d.

Kraštiečio Jono Brazdžionio rinktinių „Į sūkurį pakliuvę“ 2017 m. birželio 30 d., „Svajonių skrydis“ pristatymas. 2022 m. gegužės 6 d.

7. Kraštotyros baruose

Paroda „Laisvė troškimo sujungti“. 2019 m. rugpjūčio 16 d.

Paroda „Baltijos kelių menantys ženklai Pasvalio krašte“. 2019 m. rugpjūčio 19 d.

8. Vaikams ir jaunimui veiklos bibliotekoje – į valias

Atviro jaunimo centro ir atsinaujinusios Vaikų erdvės atidarymo šventė „Atverk naujų galimybių duris ir atrask biblioteką iš naujo!“ 2019 m. rugsėjo 13 d.

Vaikų erdvės abonementas ir skaitykla. 2019 m.

Vaikų erdvė „Prisėsk skaityk sužinok“. 2019 m.

Mažųjų erdvė. 2019 m.

Vaikų erdvės interneto skaitykla. 2019 m.

Šeimos kambarys. Žaisloteka. 2019 m.

Mokymų ir edukacijų erdvė. 2019 m.

Pamoka vaikams ant interaktyviųjų grindų

Edukacija „Po žvaigždėtą dangų“. 2022 m. gruodžio mėn.

Bibliotekos lėlių teatro studijos „Kaukutis“ spektaklis „Gimtadienis“. 2022 m.

9. Neįgaliųjų ir senyvo amžiaus žmonių aptarnavimas. Šiuolaikinė knygnešystė

Šeimos diena Amatų kiemelyje. 2014 m. gegužės 15 d.

„Mono arba stereo“ erdvėje edukacinė pamoka „Paslaptingasis Brailio raštas“. 2022 m. lapkričio 16 d.

Senjorų klubo susitikimai 2019–2020 m.

10. Marga ir turininga renginių paletė

Jubiliejinių Sąjūdžio metų baigiamasis renginys „Laisvės kodas“. Kalba Lietuvos persitvarkymo sąjūdžio (LPS) iniciatyvinės grupės narė, krašto apsaugos ministrė Rasa Juknevičienė ir iniciatyvinės grupės narė Audronė Rumpienė. 2008 m. rugsėjo 19 d.

Dokumentinių fotografijų parodos „Čečėnija. Galutinis sprendimas“ pristatymas. 2008 m.

Atminties valanda „Julijonas Būtėnas: nuo suvienytos Europos idėjos tarpukaryje iki nesibaigiančio Antrojo pasaulinio karo dabarties pasaulyje“. 2010 m. birželio 14 d.

Susitikimas su Jo Eminencija kardinolu Audriu Juozu Bačkiau. Pristatyta jo knyga „Taip, laimingas. Kardinolą Audrį Juozą Bačkį kalbina Antanas Gailius“. 2016 m. birželio 21 d.

Susitikimas su televizijos laidų vedėju Robertu Petrausku. 2019 m.

Nacionalinė bibliotekų savaitė. Geriausių skaitytojų apdovanojimo šventė. 2021 m. balandžio 29 d.

Tretieji Bernardo Brazdžionio skaitymai „Negalima su vėjais nedainuoti“. 2022 m. rugpjūčio 18 d.

11. Sklandė „Civitas“ gervė

„Civitas“ klubo susitikimas su švedų žurnalistu, vertėju ir dokumentinių filmų kūrėju Jonu Ohman, filmo „Smogikai“ pristatymas. 2009 m. sausio 20 d.

„Civitas“ klubo susitikimas su žurnalistu, politikos apžvalgininku dr. Kęstučiu Girniumi. 2009 m. lapkričio 11 d.

„Civitas“ klubo susitikimas su istoriku, Seimo nariu dr. Arvydu Anušausku. 2009 m. lapkričio 25 d.

„Civitas“ klubo susitikimas-diskusija su filosofu, teologu, Dialogo kultūros instituto vadovu Rimantu Meškėnu. 2009 m. gruodžio 2 d.

„Apie žmogaus teises – atvirai ir be banalybių“: „Civitas“ klubo susitikimas su filosofu Leonidu Donskiu. 2011 m. birželio 17 d.

„Civitas“ klubo susitikimas su istoriku, Vytauto Didžiojo universiteto profesoriumi Egidijumi Aleksandravičiumi ir jo knygos „Išblukęs žodynas“ pristatymas. 2012 m. vasario 29 d.

12. Populiariname bendrų Europos namų idėją

Parodos „Prancūzija – šalis, kur gimė Europos Sąjunga“ atidarymas. 2010 m. gegužės 6 d.

„Drauge smagiai“: Europos diena Pasvalio krašte minima su bibliobusu. 2010 m. gegužės mėn.

Susitikimas su žurnalistu, rašytoju, keliautoju Algimantu Čekuoliu. 2010 m. gegužės 19 d.

13. Informacinė pagalba žemdirbiams, verslininkams, užimtumo tarnybai

2011 metų lapkričio 8 dieną bibliotekoje vykusiam pirmajame projekto „Libr-A: Į pagalbą Pasvalio ūkininkams“ vykdytojų susitikime su Lietuvos ūkininkų sąjungos Pasvalio skyriaus pirmininku Vilhelminu Janušoniu ir ūkininku Aurimu Garlausku buvo aptartos projekto įgyvendinimo detalės.

2012 m. sausio 29 d. – vasario 3 d. Projektą „Libr-A: Į pagalbą Pasvalio ūkininkams“ Liublijanoje (Slovėnija) vykusiam susitikime su paslaugas ūkininkams kuriančiais bibliotekininkais pristatė bibliotekos Informacijos ir mokymo skyriaus vedėja Rita Bedulytė ir bibliotekos rinkodaros specialistė Jūratė Genytė.

2017 m. gegužės 2 d. Mariaus Katiliškio viešojoje bibliotekoje tuometis Savivaldybės administracijos direktorius Rimantas Užuotas ir Bauskės savivaldybės vadovas Raitis Abelnieks (kairėje) savo parašais patvirtino partnerystės sutartį, kuri davė pradžią tarptautiniam projektui „Modernaus tarpvalstybinio vaikų ir jaunimo verslumo kompetencijų ugdymo tinklo bibliotekose kūrimas“.

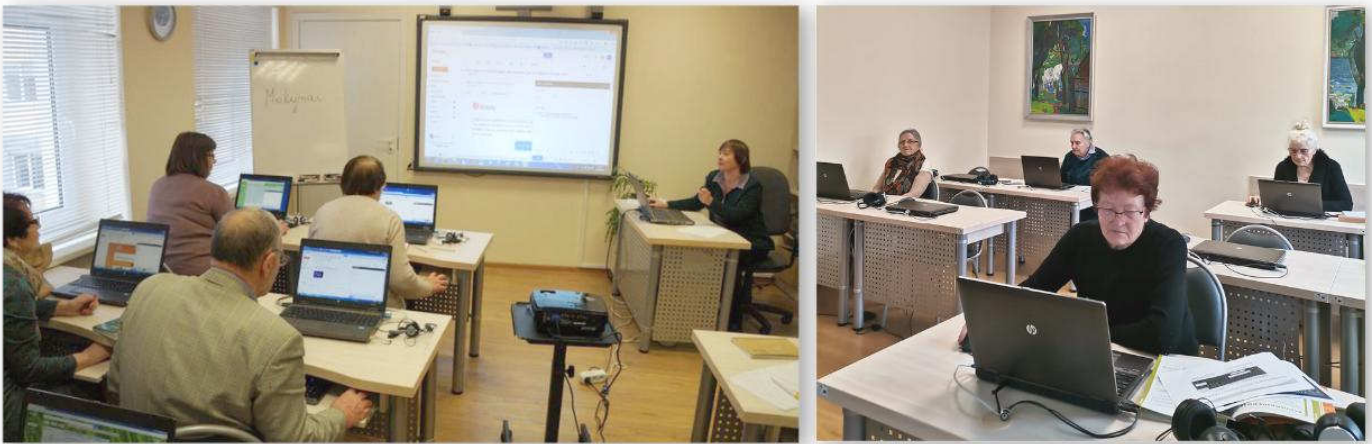

Rugpjūčio 16–17 dienomis Lietuvos nacionalinėje Martyno Mažvydo bibliotekoje pranešimą jaunesiems Afrikos bibliotekininkams apie Pasvalio Mariaus Katiliškio viešosios bibliotekos paslaugas žemdirbiams ir verslininkams (projektai: 2011–2012 m. „Libr-A: į pagalbą Pasvalio ūkininkams“, 2012–2014 m. „Tarpvalstybinio verslui palankių bibliotekų tinklo kūrimas“, 2017–2019 m. „Modernaus tarpvalstybinio vaikų ir jaunimo verslumo kompetencijų ugdymo tinklo bibliotekose kūrimas“) pristatė Pasvalio Mariaus Katiliškio viešosios bibliotekos darbuotojos Toma Mikalajūnaitė ir Rita Bedulytė.

2019 m. Birželio 20 d. tarptautinės konferencijos metu pristatyti Pasvalio Mariaus Katiliškio viešojoje bibliotekoje įgyvendinti renovacijos darbai 3 aukšto Vaikų erdvėje ir naujai pastatyta bibliotekos mansarda.

15. Mokymas ir mokymasis

Kompiuterinio raštingumo mokymai suaugusiesiems

18. Nė viena kaimo biblioteka nebuvo uždaryta

Pasvalio rajono bibliotekų tinklas

Vaškų Vandos Zaborskaitės bibliotekos atnaujinta stendų ekspozicija. 2020 m. sausio 6 d.

19. Poezijos mylėtojai kviečiami prie Pyvesos ir į Vaškus

„Naktiniai skaitymai prie Pyvesos“. 2020 m.

Konkursas „Eilėraščių menas ir jo interpretacija“. 2022 m. gruodžio 10 d.

20. Lėtesni nei tikėtasi bibliotekos erdvių modernizacijos žingsniai

Mokymų klasėje rašomas Nacionalinis diktantas

Anglų kalbos mokymai bibliotekoje

21. „Laskavo Prosimo“

Lietuvių kalbos mokymai ukrainiečiams Pasvalio Mariaus Katiliškio viešojoje bibliotekoje. 2022 m. balandžio 4 d.

Knygos ukrainiečių kalba bibliotekoje. 2022 m.

Edukacija „Prašom pyrago“ su lietuvių k. mokymų dalyviais – ukrainiečių vaikais ir mokytoja Diana Strakšiene. 2022 m.

22. Bibliotekos įvaizdžio kūrimas ir jo sklaida

2016 metais Lietuvos Kultūros ministerijos garbės ženklas „Nešk savo šviesą ir tikėk“ skirtas bibliotekos direktorei D. Abazoriuvienei už nuopelnus Lietuvos kultūrai ir menui, bendruomeniškumo stiprinimą, asmeninę atsakomybę, kuriant kultūrinę ir dvasinę aplinką.

2019 m. geriausia Lietuvos metų bibliotekininke pripažinta Vaškų Vandos Zaborskaitės bibliotekos vyriausioji bibliotekininkė Aldona Oniūnienė.

2022 m. Panevėžio apskrities Gabrielės Petkevičaitės-Bitės viešosios bibliotekos skiriamą apdovanojimą „Ad astra“ pelnę Mariaus Katiliškio viešosios bibliotekos Vartotojų aptarnavimo centro vyresnioji bibliotekininkė Toma Mikalajūnaitė.